

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW
ZARZĄD GŁÓWNY

**Komunikat
1/115**

*Z okazji Świąt Wielkanocnych
życzymy wszystkim
dużo zdrowia
i wszelkiej pomyślności*

*Zarząd Główny
Związku Sybiraków
i Redakcja*

Warszawa, marzec 2013

**Szanowni P.T. Prezesi Oddziałów i Kół
Prosimy o zaznaczanie z treścią Komunikatu
wszystkich członków Zarządu i Związku**

REDAKCJA
Irena Tańska
Beata Żyłkowska

Copyright © by Związek Sybiraków Zarząd Główny 2013
e-mail: biuro.zarzadu@poczta.internetdsl.pl

ISSN 1508-0676

Łamanie komputerowe – *Joanna Archacka*

Nakład 550 egz.

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW ZARZĄD GŁÓWNY
00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 12/III p.,
tel./fax 22 827-93-71
Konto bankowe PKO BP S.A. I O/Warszawie
Nr 85 1020 1013 0000 0502 0149 8617

SPRAWY ORGANIZACYJNE

„Jeśli zapomnę o nich,
Ty, Boże na niebie,
Zapomnij o mnie”

A. Mickiewicz

ZG/56/13

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW ZARZĄD GŁÓWNY

00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 12, III p., tel./fax 22 827-93-71

Konto bankowe: PKO BP I O/Warszawa 85 1020 1013 0000 0502 0149 8617

Warszawa, 15 stycznia 2013

**Marszałek
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
Pan Bogdan Borusewicz
ul. Wiejska 6
00-902 Warszawa**

Szanowny Panie Marszałku,

Zarząd Główny Związku Sybiraków zwraca się z prośbą o ustanowienie roku 2013 Rokiem Generała Władysława Sikorskiego, Premiera Rządu Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie i Wodza Naczelnego Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie.

W dniu 4 lipca 2013 r. upływa 70 lat od katastrofy gibraltarskiej i tragicznej śmierci Premiera i Wodza Generała Władysława Sikorskiego. Dokonania i zasługi dla państwa i narodu polskiego Generała Władysława Sikorskiego w warunkach szczególnie trudnych i politycznie skomplikowanych są rangi najwyższej. Uznanie wśród aliantów zachodnich i pozyskany respekt na wschodzie to osobiste zasługi Generała, które umożliwiły organizację armii polskiej i jej chwalebny udział na frontach II wojny światowej oraz przygotowanie do odbudowy państwa polskiego. Wielką zasługą Generała była umowa wraz z paktem Sikorski-Majski z 1941 r. o amnestii dla kilkuset tysięcy Polaków uwięzionych i deportowanych przez ZSRR.

Szanowny Panie Marszałku,

w naszym uzasadnieniu ograniczamy się do zwięzłego podania istotnych zasług pozytywnej postaci w historii Rzeczypospolitej Polskiej i wnosimy jak na wstępie, pozostając do dyspozycji przy ustalaniu szczegółów w miarę naszych możliwości.

Z wyrazami szacunku

*Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków*

Stanisław Sikorski

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW ZARZĄD GŁÓWNY

00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 12, III p., tel./fax 22 827-93-71

Konto bankowe: PKO BP I O/Warszawa 85 1020 1013 0000 0502 0149 8617

Warszawa, 15 stycznia 2013

„Jeśli zapomnę o nich,
Ty, Boże na niebie,
Zapomnij o mnie”

A. Mickiewicz

ZG/51/13

**Posel na Sejm RP
Przewodniczący Klubu
Platformy Obywatelskiej
Pan Rafał Grupiński
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa**

Szanowny Panie Przewodniczący,
Szanowny Panie Pośle,

Niniejszym wyrażam podziękowanie za rozmowę bezpośrednią w dniu 10 stycznia br., w czasie której z uwagą wysłuchał Pan Poseł informacji o aktualnych problemach Zesłańców Syberyjskich z lat 1939–1956, w szczególności o 2 projektach ustaw, które w istotny sposób rozwiązywałyby zasadne roszczenia już coraz mniej licznej społeczności sybirackiej.

Przekazałem Panu Posłowi 1 egzemplarz periodyku Zarządu Głównego Związku Sybiraków pt. „Komunikat”, w którym zamieszczone są wystąpienia do Marszałek Sejmu, Premiera i Ministra Spraw Zagranicznych poruszające istotę.

Z satysfakcją odebrałem uwagi Pana Posła, w tym przychyłość i zapowiedzi kontaktu z kompetentnymi osobistościami dla uruchomienia procedury.

Równocześnie zwróciłem się z prośbą i propozycją, aby Sejm Rzeczypospolitej ustanowił rok 2013 Rokiem Generała Władysława Sikorskiego. W dniu 4 lipca 1943 r., a więc 70 lat temu, w katastrofie gibraltarskiej zginął Generał Władysław Sikorski, Premier Rządu RP na uchodźstwie i jednocześnie Wódz Naczelny Sił Zbrojnych na Zachodzie. Dokonania Generała Władysława Sikorskiego były wielokierunkowe, z naczelnym celem zwycięstwa i odbudowy Rzeczypospolitej Polskiej jako państwa pełnej demokracji. Był uznany i szanowany przez Rodaków i przywódców krajów walczących po stronie aliantów.

Jeżeli procedury Sejmu RP nie mogłyby być zastosowane dla spełnienia naszej prośby – propozycji, to prosimy o rozważenie innej formy godnego uczczenia pamięci Generała Władysława Sikorskiego.

Z wyrazami szacunku

*Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków*

Stanisław Sikorski

E-mail do sekretarza stanu w Ministerstwie Finansów Janusza Cichonia

Szanowny Panie Ministrze,

Nie doszło do naszego spotkania wcześniej w Sejmie, w międzyczasie bowiem powierzono Panu zaszczytną i zarazem niezwykle wymagającą pozycję w Ministerstwie Finansów.

Proszę przyjąć gratulacje.

Równocześnie upraszam o spotkanie, aby mieć możliwość bezpośrednio przedstawić pilne sprawy Sybiraków.

Z poważaniem

Stanisław Sikorski

Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW ZARZĄD GŁÓWNY

00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 12, III p., tel./fax 22 827-93-71
Konto bankowe: PKO BP I O/Warszawa 85 1020 1013 0000 0502 0149 8617

„Jeśli zapomnę o nich,
Ty, Boże na niebie,
Zapomnij o mnie!”

A. Mickiewicz

ZG/142/13

Warszawa, 5 lutego 2013

**Szanowny Pan Minister
Jan S. Ciechanowski
Kierownik Urzędu ds. Kombatantów
i Osób Represjonowanych**

Szanowny Panie Ministrze,

Zarząd Główny Związku Sybiraków w imieniu społeczności sybirackiej w kraju i licznych grup rozsianych po świecie składa gratulacje i serdeczne życzenia dalszej owocnej działalności na rzecz kombatantów i ku osobistej satysfakcji w związku z powołaniem Pana na Kierownika Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych.

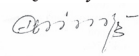
Prosimy przyjąć deklarację Zarządu Głównego Związku Sybiraków o pełnej lojalnej współpracy.

Z wyrazami szacunku

*Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków*

Stanisław Sikorski

*Prezes
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków*

Tadeusz Chwiedź

Warszawa, 22 lutego 2013

KIEROWNIK
URZĘDU DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Jan Stanisław Ciechanowski

Szanowny Pan
Tadeusz Chwiedź
Prezes Zarządu Głównego
Związku Sybiraków

Szanowny Pan
Stanisław Sikorski
Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków

Wielce Szanowni Panowie Prezesi,

pragnę gorąco podziękować Szanownym Panom Prezesom za przesłane gratulacje w związku z moją nominacją na stanowisko Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Dowody sympatii i uznania ze strony środowisk kombatanckich są dla mnie największą nagrodą w pracy, którą wykonuję. Powierzoną mi funkcję traktuję jako odpowiedzialną i zaszczytną służbę, świadom wagi podejmowanych zadań oraz znaczenia osób, na których potrzeby staram się reagować wraz z gronem moich współpracowników. Weterani i ofiary totalitarnych represji oczekują od nas wsparcia oraz godnego upamiętnienia Ich zasług. Mam nadzieję, że w obliczu nowych wyzwań sprostim tym oczekiwaniom.

Dziękując za pamięć, przesyłam na ręce Szanownych Panów Prezesów serdeczne pozdrowienia.

Z wyrazami szacunku

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW ZARZĄD GŁÓWNY

00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 12, III p., tel./fax 22 827-93-71

Konto bankowe: PKO BP I O/Warszawa 85 1020 1013 0000 0502 0149 8617

„Jeśli zapomnę o nich,
Ty, Boże na niebie,
Zapomnij o mnie”

A. Mickiewicz

Warszawa, 27 lutego 2013

ZG/232/13

**Posel
do Parlamentu Europejskiego
Pan Jacek Saryusz-Wolski
Biuro Poselskie
ul. Rewolucji 1905 r. nr 9
90-273 Łódź**

Szanowny Panie Pośle,

W dniu 19 stycznia 2013 r. w czasie uroczystości religijno-patriotycznej zorganizowanej przez Zarząd Oddziału Związku Sybiraków w Łodzi miałem przyjemność, w krótkiej rozmowie z Panem Posłem, przedstawić niektóre zagadnienia dotyczące Związku Sybiraków i społeczności sybirackiej liczącej ponad 30 tys. członków, a także sprawy dotyczące Sybiraków jako jednostki osobowej.

Poruszyłem 2 zagadnienia bardzo aktualne, które od wielu lat nie zostały rozwiązane, a mianowicie:

- 1) uznania Zesłańców Syberyjskich ustawowo za osoby represjonowane, bowiem praktycznie były one poddane represji od 17 września 1939 r.,
- 2) przyznania Zesłańcom Syberyjskim proponowanego symbolicznego odszkodowania substytucyjnego.

Szanowny Panie Pośle, wykazał Pan w rozmowie pełne zrozumienie dla zasadności oczekiwań Zesłańców Syberyjskich i dał nadzieję na poparcie tychże oczekiwań.

Sybiracy z zainteresowaniem oczekują na informacje Pana Posła o szansach rychłego, tak długo już oczekiwanego zadośćuczynienia.

W oczekiwaniu informacji, z najlepszymi życzeniami owocnej dla Rzeczpospolitej działalności w Parlamencie Europejskim i poważaniem

*Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków*

Stanisław Sikorski

„Jeśli zapomnę o nich,
Ty, Boże na niebie,
Zapomnij o mnie”

A. Mickiewicz

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW ZARZĄD GŁÓWNY

00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 12, III p., tel./fax 22 827-93-71
Konto bankowe: PKO BP I O/Warszawa 85 1020 1013 0000 0502 0149 8617

Warszawa, 28 lutego 2013

ZG/240/13

**Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Finansów
Pan Janusz Cichoń
ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa**

Szanowny Panie Ministrze,

Z satysfakcją odnotowuję bezpośrednią rozmowę z Panem Ministrem w dniu 19 lutego 2013 r., w czasie której miałem możliwość przedstawić podstawową działalność Związku Sybiraków jako aktualnie największej organizacji kombatanckiej.

Odnotowałem, że z przychylną uwagą przyjął Pan Minister istotne dla Zesłańców Syberyjskich oczekiwania zadośćuczynienia za lata zesłań z okresu 1940–1956. Oczekiwania te sprowadzone zostały do 2 zagadnień i znalazły się w 2 projektach ustaw, a mianowicie:

- uznanie Zesłańców Syberyjskich ustawowo za osoby represjonowane, bowiem nie ma żadnych wątpliwości, że faktycznie Zesłańcy poddani byli represji od dnia 17 września 1939 r.,
- przyznanie Zesłańcom Syberyjskim symbolicznego (wg projektu) substytucyjnego odszkodowania.

Zarząd Główny Związku Sybiraków jest świadomy, że stanowisko Ministra Finansów jest wagi szczególnej dla podjęcia procedowania projektów.

Jeszcze raz w imieniu wszystkich Zesłańców Syberyjskich proszę o pozytywne stanowisko.

Oczekując informacji potwierdzających przychylność wyrażoną we wstępie, pozostaję

Z poważaniem

*Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków*

Stanisław Sikorski

ZEBRANIE ZARZĄDU GŁÓWNEGO ZWIĄZKU SYBIRAKÓW 14 GRUDNIA 2012 R. W WARSZAWIE

14 grudnia 2012 r. odbyło się w Warszawie zebranie Zarządu Głównego z udziałem prezesów Zarządów Oddziałów, przewodniczącego Głównej Komisji Rewizyjnej i przewodniczącego Głównego Sądu Koleżeńskiego.

Porządek dzienny zebrania:

1. Otwarcie zebrania
2. Dekoracja Odznaką Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków
3. Informacja o sprawie zadośćuczynienia zesłańcom
4. Informacja o realizacji preliminarza budżetowego na 2012 r.
5. Wnioski i uwagi z dotychczasowej realizacji procedury przyznawania Odznaki Honorowej za Zasługi dla Związku Sybiraków
6. Sprawy organizacyjne i wolne wnioski
7. Wzajemne życzenia świąteczno-noworoczne
8. Zamknięcie posiedzenia.

Zebranie otworzył i prowadził prezes Zarządu Głównego ZS pan Tadeusz Chwiedź.

Po przywitaniu uczestników zebrania, w tym gości: pana płk. Zbigniewa Krzywosza, dyrektora departamentu w Urzędzie ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych, pana Jana Sobolewskiego, naczelnika wydziału w UdsKiOR, pani Magdaleny Sawki z UdsKiOR, i odczytaniu przez panią Kalinę Jaskólską zarządzenia kierownika UdsKiOR z dnia 1 września 2011 r. o ustanowieniu odznaki medal Pro Patria na wniosek Zarządu Głównego ZS medalem tym został odznaczony pan Waław Mandryk.

Na wniosek Konwentu Odznaki Honorowej za Zasługi dla Związku Sybiraków prezes pan Tadeusz Chwiedź nadał Złote Odznaki: panu płk. Zbigniewowi Krzywoszowi, panu Jackowi Dziubie, panu Janowi Sobolewskiemu, pani Aleksandrze Szemioth, pani Teresie Patrycznej, panu Mirosławowi Pejce, panu Kazimierzowi Kotowskiemu, panu Tadeuszowi Rymaszewskiemu, pani Bożenie Dudzińskiej, pani Marii Markiewicz, pani Janinie Szestakowskiej. Srebrne Odznaki otrzymali: pani Małgorzata Puczyłowska, pani Magdalena Sawka, pan Eugeniusz Cymbor. Prezes pan Tadeusz Chwiedź pogratulował wyróżnienia wszystkim odznaczonym.

Sekretarz generalny ZG ZS pan Stanisław Sikorski poinformował o przebiegu działań związanych z odszkodowaniem dla sybiraków.

Sprawa ciągnie się już kilka lat. W 2011 r. odbyły się 3 spotkania z marszałek Sejmu panią Ewą Kopacz. Ustalono, że powstanie nowy projekt ustawy z inicjatywy poselskiej, gdyż zapewnia to najkrótszą drogę procedowania. Poza odszkodowaniem substytucyjnym jest jeszcze wciąż nierozstrzygnięta kwestia przyznawania sybirakom inwalidztwa wojennego, tj. przyznania uprawnień osoby represjonowanej. Łączą się one z przyznaniem renty inwalidzkiej w najniższym wymiarze i dostępem do bezpłatnych leków. W związku z tym powstały projekty 2 ustaw – jeden projekt przewiduje uznanie wszystkich sybiraków za osoby represjonowane, a drugi – odszkodowanie substytucyjne. Oba projekty uzyskały akceptację i opinię Biura Analiz Sejmowych, ale nie wszczęto procedowania. Obszerną informację, jaką na ten temat złożył sekretarz generalny pan Stanisław Sikorski, podajemy w całości na końcu sprawozdania.

Sprawozdanie finansowe złożył pan Stanisław Jurkin, skarbnik ZG ZS. Do dnia zebrania wpłynęło do Zarządu Głównego 62% należnych składek. Wzorem lat poprzednich pozostałe należności zostaną uregulowane do końca 2012 r. lub w I kwartale 2013 r. Zgodnie z planem finansowym na 2012 r. budżet nie został przekroczony. Przekroczono natomiast limit płac na wynagrodzenia z powodu konieczności zatrudnienia na część etatu księgowej.

Przewodniczący Głównej Komisji Rewizyjnej pan Roman Janik poinformował o realizacji wniosków i uchwał VI Krajowego Zjazdu Delegatów Związku Sybiraków oraz w aspekcie statutowym i finansowym. Z wyjątkiem uprawnień osoby represjonowanej i substytucyjnego zadośćuczynienia dla wszystkich sybiraków wszystkie zostały zrealizowane. Jeżeli chodzi o funkcjonowanie biura Zarządu, przygotowanie posiedzeń Prezydium i Zarządu, to jest ono prawidłowe i nie budzi żadnych zastrzeżeń.

Podsumowując ten fragment spotkania, prezes pan Tadeusz Chwiedź zwrócił uwagę na trudności, jakie napotykają sybiracy w opłatach składek członkowskich czy ogólnie w uczestnictwie w życiu Związku. Składają się na to wiek, choroby, czasem brak środków finansowych.

Wynikła również sprawa sztandaru organizacji. Został powołany zespół pocztu sztandarowego w składzie 10 osób, w tym 2 osoby chorążych. Ponieważ sztandar jest ciężki, należy wykonać replikę w wersji lżejszej sztandaru Zarządu Głównego, a oryginalny przekazać do Muzeum Pamięci Sybiru w Białymstoku. Po wypowiedzi na ten temat przedstawicieli kilku oddziałów została podjęta uchwała o przekazaniu sztandaru do powstającego muzeum (Uchwała nr 18/12 z dn. 14.12.2012 r.).

Sekretarz generalny pan Stanisław Sikorski zrelacjonował przebieg realizacji przyznawania Odznaki Honorowej za Zasługi dla Związku Sybiraków. Komisja Heraldyczna Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji zatwierdziła regulamin przyznawania odznaki. Na początku 2013 r. odznakę zatwierdził prezydent RP. Komisja rozpatrzyła już 400 spośród 500 wniosków. Przypomniano, że wnioski o odznaczenie powinny być poprzedzone uchwałą Zarządu Oddziału występującego o takie odznaczenie. Odznaczenia są wręczane z okazji spotkań i uroczystości sybirackich przez uprawnione osoby.

Omówiono kwestię prawidłowego rozliczania dotacji z UdsKiOR. Koszty delegacji służbowych pokrywa właściwy oddział. Koszty dojazdu na posiedzenia Prezydium i Zarządu Głównego będą rozliczane według cen biletów PKP i PKS.

Obecny na zebraniu płk Zbigniew Krzywosz podziękował w imieniu odznaczonych Odznaką Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków. Stwierdził, że obecność na spotkaniu pozwoliła mu bliżej poznać problemy środowiska sybiraków, i przekazał dla wszystkich życzenia świąteczne.

W związku z przypadającą w tym roku 70. rocznicą katastrofy gibraltarskiej, w której zginął gen. Władysław Sikorski, wielce zasłużony dla spraw Polski patriota, dzięki któremu tysiące Polaków wyszło z sowieckich łagrów i mogło opuścić ZSRR, pani Aleksandra Szemioth zaproponowała, aby 2013 r. został ogłoszony rokiem gen. Władysława Sikorskiego. Z informacji przedstawionej przez prezesa pana T. Chwiedzia wynika, że odpowiednie działania zostały już podjęte przez niektóre oddziały: Oddział Warszawski, który ma w projekcie wzniesienie pomnika gen. W. Sikorskiego, w Łodzi profesor Uniwersytetu Medycznego chce zorganizować konferencję naukowców sybiraków, Muzeum Pamięci Sybiru w Białymstoku przygotowuje temat: udział polskich naukowców zesłańców w procesie cywilizacyjnym Syberii.

W dyskusji padały różne propozycje sposobów propagowania etosu sybirackiego poprzez budowę znaków pamięci, publikacje wspomnień i opracowań naukowych.

Pan Mandryk zaproponował, by w połowie kadencji Zarządu Głównego zwoływać zjazdy Związku, co nie zyskało aprobaty.

Na zakończenie zebrania w podsumowaniu prezes pan Tadeusz Chwiedź uwypuklił 3 sprawy:

- ważna dla funkcjonowania jest strona finansowa, a więc terminowe opłacanie składek,
- uzyskanie przez wszystkie oddziały statusu organizacji pożytku publicznego,
- ubywanie z przyczyn biologicznych kół sybiraków.

**WYSTĄPIENIE SEKRETARZA GENERALNEGO
STANISŁAWA SIKORSKIEGO NA ZEBRANIU ZARZĄDU
GŁÓWNEGO ZWIĄZKU SYBIRAKÓW
14 GRUDNIA 2012 R.**

Droży Państwo!

Kilka lat temu został złożony w Sejmie projekt ustawy tzw. substytucyjnej, dotyczącej odszkodowania dla sybiraków.

Projekt ten w związku z wydarzeniami 2010 r. nie był procedowany.

W ubiegłym roku w lutym i marcu odbyliśmy 3 spotkania z marszałek Sejmu panią Ewą Kopacz i padła propozycja, że powstanie nowy projekt – poselski, bo ta droga jest najkrótsza.

W międzyczasie pojawiły się inne problemy poza odszkodowaniem substytucyjnym, a mianowicie bardzo poważna rozbieżność w orzecznictwie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli chodzi o tzw. inwalidztwo wojenne, którego przyczyną było wieloletnie przebywanie na Syberii. W związku z rozbieżnościami wystąpiliśmy ponownie, domagając się uproszczenia procedur i przyznania wszystkim sybirakom uprawnienia osoby represjonowanej, co łączy się z przyznaniem renty w najniższym wymiarze i bezpłatnych leków.

W związku z tym w krótkim czasie powstały 2 projekty: jeden projekt przewiduje uznanie wszystkich sybiraków za osoby represjonowane i drugi projekt, oddzielny, o odszkodowaniu substytucyjnym.

Oba projekty zostały pozytywnie zaopiniowane przez Biuro Analiz Sejmowych, ale na dzień dzisiejszy nie została podjęta procedura w Sejmie.

W międzyczasie wystąpiliśmy ponownie z oficjalnymi pismami do pani marszałek Sejmu, do premiera Rzeczypospolitej, do ministra pracy i polityki społecznej i do ministra spraw zagranicznych.

Te pozytywne opinie przyjęliśmy w obu przypadkach, ale nieoficjalnie wystąpiły pewne trudności w dalszym procedowaniu, które związane są ze stanem budżetu, a o tym państwo słyszycie, widzicie itp.

W dniu dzisiejszym odbyliśmy krótką rozmowę z ministrem pracy i polityki społecznej panem Kosiniakiem-Kamyszem, który w sprawach kombatanckich ma bardzo dużo do powiedzenia, oczywiście nie jest niezależny od ministra finansów.

Zostaliśmy poinformowani, że w krótkim czasie będzie podjęta procedura uchwalenia ustawy o uznaniu wszystkich sybiraków za oso-

by represjonowane. Według naszych obliczeń dotyczyłoby to około 5 tys. sybiraków.

Ustawa o odszkodowaniach substytucyjnych w wymiarze finansowym jest wielokrotnie wyższa i według naszych wyliczeń wyniosłaby około 800 mln zł.

To będzie wymagało jeszcze dalszych starań.

Zagadnienie dotyczące ustawy o odszkodowaniach substytucyjnych przedstawiliśmy ministrowi spraw zagranicznych, bowiem te zagadnienia są podejmowane przez Komisję Mieszaną ds. Trudnych między Federacją Rosyjską a Polską. Strona rosyjska zgodziła się, że takie odszkodowania są należne, że Federacja jest gotowa wypłacać na podstawie ustawy, która obowiązuje w Federacji Rosyjskiej. Takie odszkodowanie przed kilku laty kształtowało się na poziomie około 300 dolarów. Koszty procedowania i potwierdzenia pobytu w miejscu przebywania byłyby znacznie wyższe od kwoty odszkodowania, dlatego też w rozmowie z współprzewodniczącym tzw. Komisji Mieszanej Polsko-Rosyjskiej ds. Trudnych panem prof. Rotfeldem domagaliśmy się, aby strona polska nie ustępowała i na każdym posiedzeniu podnosiła problem, z wpisaniem do protokołu, domagając się reakcji strony rosyjskiej.

Dzisiaj minister Kosiniak-Kamysz przyrzekł nam, że będzie rozmawiał z ministrem spraw zagranicznych, ażeby naszej prośbie zadośćuczynić, aby minister spraw zagranicznych podjął z nami rozmowę.

Proszę państwa!

Jest szansa, jak z tych rozmów wynika (nie potrafimy dokładnie określić daty), aby wszyscy sybiracy w 2013 r. zostali uznani za osoby represjonowane i aby im przyznano prawo do renty. A ta najniższa renta w chwili obecnej wynosi 1500–1600 zł netto. Oczywiście każdy będzie miał wówczas prawo zdecydować, czy pobierze 100% renty i połowę emerytury, czy 50% renty i całą emeryturę.

Jeżeli chodzi o ustawę o odszkodowaniach substytucyjnych, to przed nami jest jeszcze dużo pracy.

Nasze działania mogą państwo obserwować w Internecie na naszej stronie, w „Komunikacie”. W „Komunikacie” nr 3/113 zawarte są wszystkie nasze wystąpienia, jakie podjęliśmy we wrześniu i październiku. Przynajmniej z jedną ustawą jesteśmy na dobrej drodze.

Dziękuję za uwagę.

Uchwała nr 17/12
z posiedzenia Zarządu Głównego w dniu 14.12.2012 r.

Zarząd przyjął realizację preliminarza na 2012 r. uwzględniającego planowane wydatki 418 500,00 zł i przychody i 452 000,00 zł.

Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków
Stanisław Sikorski

Prezes
Zarządu Głównego Związku Sybiraków
inż. Tadeusz Chwiedź

Uchwała nr 18/12
z posiedzenia Zarządu Głównego w dniu 14.12.2012 r.

Zarząd podjął uchwałę o wykonaniu repliki sztandaru Zarządu Głównego i rozpatrzeniu decyzji o ewentualnym przekazaniu oryginału do powstającego Muzeum Sybiraków w Białymstoku.

Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków
Stanisław Sikorski

Prezes
Zarządu Głównego Związku Sybiraków
inż. Tadeusz Chwiedź

Uchwała nr 19/12
z posiedzenia Zarządu Głównego w dniu 14.12.2012 r.

Zarząd – na wniosek Prezesa Oddziału w Krakowie i członka Zarządu Aleksandry Szemieth – podjął decyzję o wystosowaniu stosownego pisma do Sejmu w sprawie uchwalenia roku 2013 rokiem Władysława Sikorskiego, co jest uzasadnione okragłą 70. rocznicą tragicznej śmierci generała.

Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków
Stanisław Sikorski

Prezes
Zarządu Głównego Związku Sybiraków
inż. Tadeusz Chwiedź

UROCZYSTOŚCI I SPOTKANIA

ODZNACZENIE ODDZIAŁU W CZĘSTOCHOWIE

W dniu 14 września 2012 r. w gmachu Sejmu Śląskiego w Katowicach, w Sali Marmurowej uhonorowano medalami Pro Memoria i Pro Patria ponad 40 kombatantów, działaczy różnych stowarzyszeń, organizacji i szkół z województwa śląskiego oraz Oddział Związku Sybiraków w Częstochowie, który reprezentowali prezes Zarządu Oddziału Władysław Dziembowski oraz Helena Kurzak, członek Zarządu Oddziału.

Poczet sztandarowy stanowili: Waław Kulpa – wiceprezes Zarządu Oddziału, Marian Nowak – prezes Koła nr 1, Witold Maciejewski – członek Zarządu Oddziału.

Odznaczenia wręczył Jan Ciechanowski, kierownik Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych, który pogratulował odznaczonym

Jan Ciechanowski odznacza sztandar Oddziału ZS w Częstochowie. W poczie od lewej: Waław Kulpa, Witold Maciejewski i Marian Nowak

i zapoznał zebranych z projektem nowelizacji ustawy o kombatantach oraz planami utworzenia Korpusu Weteranów.

Dla przypomnienia medal Pro Memoria został ustanowiony za wybitne zasługi w utrwalaniu pamięci o walce o niepodległość Polski.

Składamy serdeczne podziękowanie Zarządowi Głównemu Związku Sybiraków za docenienie naszej działalności.

Helena Kurzak

WRZESIEŃ W PUŁAWSKIM ODDZIALE ZWIĄZKU SYBIRAKÓW

Wrzesień z 1939 r. powinien na zawsze pozostać w pamięci narodu polskiego. II wojna światowa rozpoczęła się 1 września napaścią Niemiec hitlerowskich od zachodniej granicy i 17 września Rosji stalinowskiej od wschodniej granicy, w myśl podpisanej przez obu agresorów 23 sierpnia 1939 r. tajnej umowy o czwartym rozbiórce Polski zwanej Umową Ribbentrop–Mołotow.

Rezultatem tych haniebnych czynów była śmierć ponad 50 mln ludzi z wielu krajów, w tym 6 mln obywateli Polski. Ruiny i zgłiszcza miast i wsi, straty w gospodarce tych krajów oraz rany zarówno na zdrowiu, jak i w psychice ludzkiej są niezagojone do czasów współczesnych. Tragiczne losy narodu polskiego to śmierć w walce obronnej, zesłania do obozów śmierci, przymusowe roboty na rzecz okupanta niemieckiego, łagry, masowe stracenia oraz deportacje z obszaru zajętego przez Rosję sowiecką.

Sybirakom zrzeszonym w reaktywowanym w 1988 r. Związku Sybiraków szczególnie utkwiły w pamięci przeżycia własne i rodziców. Nielicznym szczęśliwcom, głodnym i zawszonym, udało się w łachmanach wrócić do Ojczyzny, także obdarłej przez obu okupantów ze wszystkiego. Po okresie terroru i obaw mówienia o swoich losach dziś poprzez liczne akademie, spotkania oraz we wspomnieniach, poezji, filmach i publikacjach do historii Polski wnoszą prawdę o tych tragicznych dla narodu polskiego wydarzeniach XX w.

Tegoroczny wrzesień w Oddziale Puławskim obfitował w wiele wydarzeń. 2 września 2012 r. delegacja Oddziału Puławskiego Związku

Sybiraków uczestniczyła w uroczystościach poświęconych 15. Pułkowi Piechoty „Wilków” AK.

Od zakończenia wojny takie uroczystości odbywają się w kościele w Dęblinie w każdą pierwszą niedzielę września. Byli żołnierze tego pułku przybywają na nie jednak coraz mniej licznie.

W dniach 6–7 września delegacja Oddziału uczestniczyła w XII Międzynarodowym Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru w Białymstoku. Tegoroczny marsz odbył się pod hasłem „Wracamy do Ciebie Polsko”. Patronat nad nim objął prezydent RP Bronisław Komorowski. Dzięki wsparciu starosty i zarządu powiatu puławskiego 12-osobowa delegacja mogła uczestniczyć w białostockim marszu. Dwie członkinie Oddziału otrzymały z rąk prezydenta RP Bronisława Komorowskiego odznaczenia. Były to: Jadwiga Szczepińska, która otrzymała Złoty Krzyż Zasługi i Halina Ścibior odznaczona Brązowym Krzyżem Zasługi. W tegorocznym marszu wzięło udział około 13 tys. osób i ponad 270 sztandarów z kraju i z zagranicy.

17 września 2012 r. prezes Oddziału uczestniczył w odsłonięciu i poświęceniu tablicy dedykowanej sekretarzowi generalnemu Zarządu Głównego Związku Sybiraków Edwardowi Duchnowskiemu, który zginął w katastrofie smoleńskiej 10 kwietnia 2010 r.

Czterem szkołom: Zespołowi Szkół Europejskich im. Szarych Szeregów w Puławach, Zespołowi Szkół im. S. Sempołowskiej w Puławach, Zespołowi Szkół im. Jana Koszczyca Witkiewicza w Kazimierzu Dolnym i Liceum Ogólnokształcącemu im. 15. Pułku Piechoty „Wilków” AK w Dęblinie prezes Oddziału wręczył filmy edukacyjne o tematyce historycznej „Martyrologia Polaków Zesłanych na Syberię”, opracowane przez Zarząd Główny i Oddział Warszawski Związku Sybiraków pod patronatem Mazowieckiego Kuratorium Oświaty, z nadzieją uzupełnienia wiedzy na lekcjach historii.

Aktualnie Oddział Puławski Związku Sybiraków rozpoczął przygotowania do świętowania 25. rocznicy powstania, która przypadnie w 2014 r.

Henryk Skirgajło

SPOTKANIE W ZESPOLE SZKÓŁ ELEKTRYCZNO-MECHANICZNYCH W LEGNICY W DNIU 11 LISTOPADA 2012 R. Z OKAZJI DNIA NIEPODLEGŁOŚCI

Dyrektor Zespołu Szkół Elektryczno-Mechanicznych Jolanta Lewandowska w asyście uczniów

W uroczystości tej uczestniczyli sybiracy z prezes Oddziału Związku Sybiraków Marią Jurkiewicz. Współpraca z Zespołem Szkół Elektryczno-Mechanicznych od 23 lat układa się wspaniale. W lekcjach historii uczestniczymy według opracowanego harmonogramu.

Ryszard Grajek przygotowuje na nasze uroczystości – takie jak rocznice deportacji, Dzień Sybiraka – część artystyczną, za co został odznaczony Medalem Komisji Edukacji Narodowej na wniosek Zarządu Oddziału Związku Sybiraków w Legnicy, który wręczono uroczyście dnia 13 października 2010 r.

Wanda Puchala

Ryszard Grajek (pierwszy z prawej) z młodzieżą uczestniczącą w spotkaniu

Młodzież szkolna podczas występów

Od lewej: Jolanta Lewandowska – dyrektor Zespołu Szkół Elektryczno-Mechanicznych, Tadeusz Gołacki – były prezes Zarządu Oddziału ZS w Legnicy, Maria Jurkiewicz – prezes Zarządu Oddziału, Antoni Dziemirowicz, Wiktor Gołębiowski

UROCZYŚĆ WRĘCZENIA ZŁOTEGO MEDALU OPIEKUNA MIEJSC PAMIĘCI NARODOWEJ ZESPOŁOWI SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH NR 1 W GRUDZIĄDZU

14 listopada 2012 r. w sali ratusza w Grudziądzu odbyła się uroczystość wręczenia Złotego Medalu Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej Zespołowi Szkół Ogólnokształcących nr 1 im. Jana Heweliusza w Grudziądzu.

Medal został nadany decyzją Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Warszawie. Z wnioskiem o jego nadanie wystąpiło Koło Związku Sybiraków w Grudziądzu w uznaniu za wieloletnią owocną współpracę z naszą organizacją. To już druga szkoła w Grudziądzu uhonorowana tym odznaczeniem. W ubiegłym roku Złoty Medal Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej otrzymało Gimnazjum nr 6 im. Sybiraków w Grudziądzu jako pierwsza szkoła w województwie kujawsko-pomorskim.

W uroczystości uczestniczyli znakomici goście: sekretarz Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa Andrzej Kunert, wraz z naczelnikami Rady Tere-

Od lewej w pierwszym rzędzie: prezes Koła Eugenia Dziemiańczuk, skarbnik Eugenia Karczewska, sekretarz Irena Madejska, wiceprezes Lidia Kozicka; w drugim rzędzie: Ryszard Łuszczewski, Henryk Szczepaniak, Henryk Wiśniewski, Tadeusz Biernat

są Baranowską i Adamem Siwkim, senator Michał Wojtczak, poseł na Sejm Tomasz Szymański, wicewojewoda kujawsko-pomorski Zbigniew Ostrowski, wicekurator oświaty Andrzej Siemianowski, prezydent Grudziądza Robert Malinowski, dowódca Dywizjonu Zabezpieczenia Hydrograficznego Marynarki Wojennej w Gdyni kmdr Wojciech Sowa, komendant Centrum Szkolenia i Logistyki w Grudziądzu płk Dariusz Żuchowski oraz radni Grudziądza, przedstawiciele policji, straży, organizacji kombatanckich z prezesem Koła Związku Sybiraków w Grudziądzu Eugenią Dziemiańczuk, nauczyciele, uczniowie i pracownicy administracyjni szkoły.

Przed dokonaniem aktu dekoracji głos zabrali prezydent Grudziądza Robert Malinowski, sekretarz ROPWiM Andrzej Kunert oraz dyrektor szkoły Marlena Treichel. Wszyscy mówcy podkreślali, jak ważną sprawą jest upowszechnianie tradycji narodowych, pielęgnowanie miejsc pamięci narodowej, rozwijanie świadomości narodowej, obywatelskiej, kulturowej, szczególnie wśród młodzieży.

Uczniowie ZSO przedstawili prezentację multimedialną z działalności szkoły w zakresie opieki nad miejscami pamięci narodowej. W tej dziedzinie szkoła ma duże osiągnięcia.

Sybiraczka Eugenia Dziemiańczuk została odznaczona medalem Pro Patria. Aktu dekoracji dokonał sekretarz ROPWiM Andrzej Kunert w towarzystwie prezydenta Grudziądza Roberta Malinowskiego (pierwszy z lewej)

Aktu dekoracji sztandaru dokonał sekretarz Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa Andrzej Kunert.

W czasie uroczystości odznaczono również nauczycieli Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Grudziądzu. Złoty Medal Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej otrzymali Marlena Treichel, dyrektor ZSO nr 1 w Grudziądzu oraz Jacek Treichel. Odznaki Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej otrzymali nauczyciele: Aneta Tadrowska, Anna Sempień i Paweł Ogórecki.

Decyzją Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych medale Pro Patria otrzymali obecni na uroczystości sybiracy: Eugenia Dziemiańczuk – prezes Koła ZS w Grudziądzu, Tadeusz Biernat – członek Zarządu Koła, Henryk Wiśniewski – członek Zarządu Koła.

Uczestniczący w uroczystości goście gratulowali dyrekcji i gronu pedagogicznemu tak zaszczytnego wyróżnienia.

Prezes Koła ZS w Grudziądzu Eugenia Dziemiańczuk w swym wystąpieniu zwróciła się do obecnej na sali młodzieży: „Dzisiaj staliście się nowym ogniwem w łańcuchu polskiej pamięci. W przyszłości waszym zadaniem będzie przekazywanie następnym pokoleniom pamięci – żywej pamięci Sybiru”.

Spotkanie zakończył koncert pieśni patriotycznych.

Lidia Kozička

LEKCJA PT. „ŻYWA PAMIĘĆ HISTORII”

Dnia 4 grudnia 2012 r. w Integracyjnym Centrum Dydaktyczno-Sportowym w Łomiankach z inicjatywy prezes Koła Związku Sybiraków Warszawa Żoliborz–Bielany Mirosławy Niekoraniec oraz Zarządu Koła odbyło się spotkanie sybiraków z młodzieżą Liceum im. Jana Pawła II i Gimnazjum im. Janusza Kusocińskiego na uroczystej, trzeciej już, lekcji „Żywa Pamięć Historii”.

Ideą tych spotkań jest ukazanie młodzieży prawdy o tragedii Polaków deportowanych i zesłanych na katorgę na bezkresne obszary Związku Radzieckiego. Trzeba podkreślić olbrzymie zaangażowanie nauczyciela historii pana Henryka Makowskiego w przygotowanie młodzieży, która uczestniczyła w programie uroczystości, deklamując wiersze sybiraka Mariana Jonkajtysa poświęcone martyrologii Polaków. Uroczystego, patriotycznego charakteru nadały spotkaniu 4 poczty sztandarowe: 2 szkolne i 2 sybirackie oraz odśpiewany przez wszystkich hymn państwowy.

Temat zsyłek przybliżył zebranej młodzieży Mieczysław Pogodziński

W lekcji tej brali udział wiceprezesi Oddziału Warszawskiego Związku Sybiraków – Mieczysław Pogodziński i Czesław Czarkowski oraz jako goście – przedstawiciele Muzeum Niepodległości i duża grupa sybiraków. W auli ICDS było w czasie spotkania około 200 osób.

Mieczysław Pogodziński przedstawił istotę zsyłek po 17 września 1939 r., następnie dokonał wręczenia Odznaki Honorowej Sybiraka pani Jolancie Chođuń, nauczycielce tutejszego liceum, w uznaniu za jej zaangażowanie w propagowanie etosu sybirackiego. Po tym akcie odbyła się projekcja filmu „Losy Zesłańców Sybiru”.

Po projekcji filmu każdy z obecnych na spotkaniu sybiraków miał możliwość przedstawić swoje przeżycia na zesłaniu. Wszystkie wypowiedzi

były bardzo osobiste i spotkały się z żywym zainteresowaniem młodzieży.

Po uroczystości, podczas poczęstunku, młodzież rozmawiała ze świadkami trudnej polskiej historii.

Lekcję uświetniły poczty sztandarowe

**Związek Sybiraków
Koło Żoliborz-Bielany**

OTWARCIE CMENTARZA NAD JEZIOREM WIKTORII

Koja – to miejsce w Afryce, do którego pod koniec 1942 r. przybyli sybiracy uratowani od niechybnej śmierci przez gen. W. Andersa. Osiedle to zamieszkiwało ok. 3 tys. osób. Po latach po bytności Polaków pozostał jedynie zdewastowany cmentarz.

Dwa lata temu – będąc w Ugandzie – kilkoro dawnych mieszkańców osiedla Koja postanowiło powołać Komitet Odbudowy Cmentarza, by z ubieranych środków finansowych odtworzyć nekropolię. Napłynęły na założone przez nas konto z całego świata. Przy wsparciu Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz przy współdziałaniu Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa przystąpiono do realizacji projektu. Było to możliwe dzięki ogromnemu zaangażowaniu dr. Huberta Chudzio, ojca salezjanina Ryszarda Józwiaka, Ugandyjczyka Edwarda Wakiku. Ku ogromnej radości i satysfakcji cmentarz został odbudowany!

Dnia 4 listopada 2012 r. tłumy tubylców odświętnie ubranych przybyły na uroczystość otwarcia cmentarza. Swoją obecnością zaszczylili nas goście z Polski: dr Jan Ciechanowski, prof. Andrzej Kunert, ambasador RP Marek Ziółkowski, konsul Katarzyna Jaworowska. Ceremonię z udziałem

Międzynarodowa grupa sybiraków oraz goście na uroczystości otwarcia odnowionego cmentarza w Koji, m.in. prof. Andrzej Kunert, sekretarz ROPWiM (piąty z lewej) i kierownik UdsKiOR Jan Ciechanowski (siódmy z lewej)

96 krzyży na odnowionym cmentarzu w Koji

wiceprezydenta Ugandy Edwarda Ssekandi rozpoczęła orkiestra, odgrywając hymny Ugandy i Polski.

Namioty udekorowane w nasze narodowe barwy chroniły nas przed żarem równikowego słońca. Przy ołtarzu tonącym w biało-czerwonych kwiatach mszę świętą celebrował ugandyjski kardynał Emmanuel Wamala w asyście miejscowych kapłanów i naszego misjonarza o. Ryszarda Józwiaka.

Po mszy uhonorowano medalem Pro Patria osoby szczególnie zasłużone dla sprawy odnowienia cmentarza: dr. Huberta Chudzio, Edwarda Waku, o. Ryszarda Józwiaka. Prof. A. Kunert wyróżnił Danutę Sedlak Złotym Medalem Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej.

Część oficjalną zakończyły krótkie przemówienia naszych gości.

Kierownik UdsKiOR Jan Ciechanowski powiedział, że ci, którzy spoczywają tutaj w afrykańskiej ziemi, nie doczekali wolnej Ojczyzny, więc wolna Polska przybywa do nich w pielgrzymce – bo to jest kolejne święte dla Polaków miejsce na tułaczym szlaku Armii gen. W. Andersa. Generała, który uratował tysiące ofiar totalitaryzmu od niechybnej śmierci. Wszystkie drogi tułaczy należy poznać i upamiętnić.

W imieniu dawnych mieszkańców Koji – Józef Czermierzewski z Australii powiedział:

„Jego Eminencjo, Ich Ekszelencje!

Jestem zaszczycony, że mogę Was powitać z okazji odbudowy cmentarza w Koji i 70. rocznicy naszego przybycia do tego cudownego kraju. Ważne jest dla nas, aby pamięć o tych, którzy tu zostali, nie wygasła. Należy nawiązać stały kontakt pomiędzy lokalną szkołą i polską społecznością, by następne pokolenia chciały odwiedzać miejsca, gdzie ich przodkowie znaleźli ocalenie”.

Bogaty program artystyczny przygotowała młodzież z okolicznych szkół. W mundurkach szkolnych (każda szkoła ma inny mundurek) uczniowie wystąpili w podniosłym repertuarze – śpiewali i deklamowali. Z tej poważnej konwencji wyłamali się jedynie chłopcy z misji Don Bosco, którzy zaprezentowali atrakcyjne układy akrobatyczne, budząc ogólny zachwyty.

Wieczorem skorzystaliśmy z zaproszenia ambasadora RP w Nairobi do restauracji Kati Kati Afryka w Kampali, gdzie snuliśmy plany na przyszłość. Koledzy z Australii i z Kanady zaproponowali wybudowanie szkoły dla miejscowych dzieci, która będzie nosiła imię „Zesłańców Sybiru”, a uczniowie będą zobowiązani do opieki nad naszym cmentarzem.

Takie są nasze marzenia. Na razie!

Dla podkreślenia szczególnej wagi uroczystości otwarcia odnowionego cmentarza naukowcy z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie wspólnie ze Związkiem Sybiraków zorganizowali sesję naukową w Ośrodku Salezjańskim w Namugongo koło Kampali, na którą przybyły „dzieci tułacz” z Kanady, Australii, Polski.

Część artystyczna w wykonaniu uczniów

Uczestnikom spotkania pokazano filmy: „Wyszli z ziemi niewoli”, „Pamiętamy. Polskie cmentarze w Afryce Wschodniej”, „Afryka mojego dzieciństwa”.

Na sesji naukowej „Polscy Sybiracy w Afryce w latach 1942–1952” referaty wygłosili: prof. Adam Dobroński – „Losy polskich dzieci deportowanych w głąb ZSRR w latach 1940–1941”; prof. Sam Lwanga Lunyigi – „Polscy uchodźcy w Ugandzie”; Danuta Sedlak – „Przez syberyjską traumę – po afrykańskie szczęście”, swoje wspomnienia przedstawił sybirak Artur Woźniak – „Koja, jaką pamiętam”.

Młodzi pracownicy Uniwersytetu Pedagogicznego opracowali i przedstawili następujące zagadnienia:

- Czasopisma polskie na terenie Afryki w latach 40. (mgr Anna Hejczyk),
- Polskie szkolnictwo w Afryce w latach 1942–1952 (dr Adrian Szopa),
- Efekty prac dokumentujących polskie cmentarze w Afryce (mgr Mariusz Solorz),
- Wspomnienia i pamiątki w dzisiejszej Ugandzie po polskich osiedlach w Koji i Masindi (Edward Wakiku).

Po wysłuchaniu wykładów, podsumowując spotkanie w Ugandzie, sekretarz generalny Zarządu Głównego Związku Sybiraków Stanisław

Międzynarodowa ekipa sybiraków – mieszkańców Koji (od lewej): Józef Czerniewski (Australia), Edward Krajewski (Kanada), Danuta Sedlak (Polska), Michał Chłopiński (Australia), Bronisław Szotopiak (Kanada)

Sikorski zwrócił uwagę na obecność najmłodszego pokolenia – dzieci i wnuków sybiraków przybyłych z Kanady i Australii na uroczystość otwarcia odnowionego cmentarza w Koji. Właśnie ta młodzież – według oceny sekretarza – będzie stanowiła rękojmię tego, że ważny fragment naszej historii nie ulegnie zapomnieniu. Ta więc pokoleniowa jest gwarancją ukazania prawdy historycznej naszego narodu.

Danuta Sedlak

OBCHODY 150. ROCZNICY POWSTANIA STYCZNIOWEGO W KROŚNIE

W bieżącym roku obchody 150. rocznicy wybuchu powstania styczniowego odbywały się pod patronatem prezydenta Krosna Piotra Przytockiego.

Obchody składały się z 2 części. W dniu 22 stycznia o godz. 15 na Starym Cmentarzu przy ul. Krakowskiej zostały złożone kwiaty i zapalone znicze pod obeliskiem w kształcie kamiennego kopca, zwieńczonym krzyżem z cierniową koroną i orłem (wzniesionym w 1903 r., w 40. rocznicę powstańczego zrywu). Następnie złożono kwiaty i zapalono znicze na grobach powstańców styczniowych.

Wśród kilkudziesięcioosobowej grupy mieszkańców Krosna i okolic była obecna delegacja Związku Sybiraków – Zarządu Oddziału i Koła w Krośnie – w składzie: Władysław Kuźma – prezes Oddziału, Adam Kozłowski – sekretarz i skarbnik Oddziału oraz Bogdan Bolanowski – sympatyk sybiraków.

Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Krośnieńskiej wydało reprint pocztówki z 1903 r. Pocztówki te były wręczane uczestnikom uroczystości.

Po złożeniu kwiatów poseł RP Piotr Babinetz opowiedział zebranym o powstańcach spoczywających na cmentarzu i pokazał ich groby.

Podczas drugiej części obchodów, o godz. 18 została odprawiona w Bazylice Mniejszej uroczysta msza święta w intencji uczestników powstania związanych z Krosnem i regionem krośnieńskim. Przed mszą mgr Andrzej Kosiek, pracownik Muzeum Podkarpackiego w Krośnie, w pięknym wprowadzeniu przedstawił znaczenie najdłuższego powstania w polskiej historii. Z terenu Krosna i okolic w powstaniu uczestniczyły 34 osoby. Powiedział o sympatii, jaką cieszyło się powstanie za granicą, i o braku pomocy ze strony innych państw.

Mszę świętą koncelebrowaną odprawił proboszcz ks. prałat Karol Bryś. W homilii przedstawił sylwetki księży biorących udział w powstaniu i ich rolę w budzeniu ducha patriotycznego. Wszyscy zginęli, często bezimiennie, albo zostali zesłani na Syberię.

Po zakończeniu mszy nastąpił akt odsłonięcia tablicy pamiątkowej ku czci 150. rocznicy powstania, umieszczonej w nawie głównej Bazyliki Mniejszej. Odsłonięcia tablicy dokonały prawnuczka i wnuczka powstańca. Ostatni z nich, Józef Ligęza – starszy cechu w Krośnie – zmarł w 1928 r.

Pomnik ku czci poległych bohaterów powstania styczniowego, wzniesiony w 1903 r., w 40. rocznicę wybuchu powstania

Od lewej: Mieczysław Brekier, Władysław Kuźma, Piotr Przytockki, Teresa Bugajska, Jan Juszczaek i Adam Kozłowski

Po poświęceniu i modlitwie delegacje złożyły pod tablicą kwiaty. W imieniu Związku Sybiraków – Zarządu Oddziału i Zarządu Koła w Krośnie – wiązaną kwiatów złożyła Romana Zoła, zastępca prezesa Oddziału i prezes Koła w Krośnie.

W obchodach 150. rocznicy wybuchu powstania styczniowego uczestniczyli m.in. poseł Piotr Babinetz, prezydent Krosna Piotr Przytocki, wicestarosta krośnieński Andrzej Guzik, przewodnicząca Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Krośnieńskiej Wanda Belcik oraz autor książki „Udział Podkarpacia w powstaniu styczniowym” Marian Terlecki.

Dla Oddziału ZS w Krośnie przedłużeniem obchodów rocznicy wybuchu powstania było uroczyste posiedzenie Zarządu Oddziału i Zarządu Koła 24 stycznia w sali bankietowej restauracji Hermina. W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Komisji Rewizyjnej, Sądu Koleżeńskiego, działacze Koła w Krośnie oraz zaproszeni goście: prezydent Krosna Piotr Przytocki, starosta krośnieński Jan Juszcak, Jadwiga Węgrzyn – członek Zarządu Okręgu Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, zastępca komendanta miejskiego Policji Paweł Owiński, kierownik Biura Promocji i Rozwoju Starostwa Grażyna Ostrowska, Ewa Bukowiecka – rzecznik prasowy Starostwa Powiatowego w Krośnie.

Uroczyste posiedzenie otworzył Władysław Kuźma, który po odegraniu hymnu sybiraków powitał zebranych, a następnie wygłosił zwięzły referat na temat celów powstania, przebiegu walk i głównych postaci, które wywarły wpływ na losy powstania. W zrywie wolnościowym w 1863 r. brali udział Polacy ze wszystkich zaborów, obudziło to świadomość potrzeby wspólnej walki o wolność Ojczyzny, co w końcu doprowadziło do powstania państwa polskiego w następnym stuleciu.

W 1918 r. niepodległej Polsce doczekało ponad 4,5 tys. powstańców, w 1939 r. żyło ich już tylko 36. Ostatni weterani powstania styczniowego odeszli na wieczną wartę w latach 1940–1943. Nawiązując do osobistych wspomnień, prezes Oddziału opowiedział o swoim spotkaniu z powstańcem w Ostrogu na Wołyniu w lipcu 1938 r. Powstaniec ten był ubrany w granatowy mundur z dystynkcjami podporucznika, miał wówczas co najmniej 92 lata. Na rozkaz marszałka Józefa Piłsudskiego weteranom powstania z 1863 r. przyznano prawo noszenia munduru, a w grudniu 1919 r. nadano im stopnie i prawa oficerskie oraz stałą pensję.

W dalszej części uroczystego posiedzenia z upoważnienia Zarządu Głównego Związku Sybiraków prezes Władysław Kuźma w asyście Mie-

czysława Brekiera – członka Prezydium Zarządu Oddziału i członka Rady Wojewódzkiej Związku Sybiraków oraz Adama Kozłowskiego – sekretarza i skarbnika Oddziału wręczył Srebrne Odznaki Honorowe za Zasługi dla Związku Sybiraków następującym osobom: prezydentowi Krosna Piotrowi Przytockiemu, staroście krośnieńskiemu Janowi Juszcakowi, działaczce Związku Sybiraków Teresie Bugajskiej i honorowemu prezesowi Oddziału Kazimierzowi Buczkowi (w jego imieniu odznakę odebrał brat Stanisław Buczek).

Po dekoracji głos zabrał Piotr Przytockki, który podziękował za wyróżnienie, życzył sybirakom długich lat życia oraz zadeklarował wszelką możliwą pomoc.

Jan Juszcak wyraził uznanie za naszą pracę na rzecz utrwalania pamięci historycznej. Podkreślił zbieżność losów powstańców z 1863 r. z losem członków Związku Sybiraków i Armii Krajowej. Życzył doczekania wypłat substytucyjnych, które uczyniłyby znośniejszą starość dla wielu z nas. Podziękował serdecznie za wyróżnienie.

Serdeczne pozdrowienia przekazali sybirakom Tadeusz Porębski – zastępca komendanta miejskiego Policji w Krośnie i Jadwiga Węgrzyn – członek Zarządu Okręgu Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej.

W drugiej części uroczystego posiedzenia – spotkaniu opłatkowym Romana Zoła, zastępca prezesa Oddziału i prezes Koła w Krośnie, wskazała analogię losów zesłańców syberyjskich po powstaniu styczniowym i po II wojnie światowej. W obu przypadkach nie udało się do tej pory ustalić dokładnie liczby zesłanych. Wspomniała o wzruszającym akcie odczytania listy powstańców przez uczniów szkół średnich w czasie uroczystej mszy świętej w Bazylice Mniejszej 22 stycznia, co daje nadzieję na łączność pokoleń tych, którzy odchodzą, i tych, którzy podejmują na nowo ich dzieło. Prezes Romana Zoła zainicjowała modlitwę za powstańców, a następnie uczestnicy spotkania złożyli sobie wzajemnie życzenia noworoczne i przełamali się opłatkiem. Cała uroczystość odbyła się w nastroju zadumy i wdzięcznej pamięci.

Uroczyste posiedzenie Zarządu Oddziału i Zarządu Koła w Krośnie z udziałem zaproszonych gości zakończyło się częścią towarzyską przy wspólnym obiedzie.

**Romana Zoła,
Władysław Kuźma**

OBCHODY 150. ROCZNICY POWSTANIA STYCZNIOWEGO W GIMNAZJUM SAMORZĄDOWYM NR 2 IM. POLAKÓW ZESŁANYCH NA SYBIR W BOLESŁAWCU

W dniu 22 stycznia 2013 r. w Gimnazjum Samorządowym nr 2 im. Polaków Zesłanych na Sybir w Bolesławcu odbyła się uroczystość z okazji 150. rocznicy powstania styczniowego. W sali gimnastycznej zgromadziła się młodzież, przybyli zaproszeni goście, wśród których byli przedstawiciele władz miasta, powiatu, dyrektorzy szkół miejskich i gminnych, przedstawiciele służb mundurowych oraz sybiracy – razem około 600 osób.

Uroczystość rozpoczęła się wysłuchaniem uchwały Sejmu RP w sprawie 150. rocznicy powstania styczniowego odczytanej przez marszałek Sejmu Ewę Kopacz. Następnie wprowadzono sztandary Gimnazjum Samorządowego im. Polaków Zesłanych na Sybir i Koła Związku Sybiraków w Bolesławcu i odśpiewano hymn państwowy. Uczniowie przedstawili spektakl „Obrazy pamięci”, przygotowany pod kierunkiem pani Ewy Ołenicz-Bernackiej.

Prezes Koła ZS w Bolesławcu Maria Niemczuk przemawia podczas uroczystości 150. rocznicy powstania styczniowego w Gimnazjum im. Polaków Zesłanych na Sybir

Po przedstawieniu głos zabrali prezydent miasta Zbigniew Roman oraz prezes Koła ZS Maria Niemczuk, która w swoim przemówieniu wyraziła wdzięczność dyrekcji szkoły, nauczycielom oraz młodzieży za przygotowanie tak doniosłej uroczystości. Wyznała, że ze wzruszeniem obejrzała występ młodzieży, który skłaniał do refleksji nad dziejami narodu polskiego „wczoraj i dziś”. Jak to było „wczoraj”, zacytowała słowa pieśni powstańczej, którą pamiętała z Syberii, jak bracia Olek i Kazik często śpiewali:

Wionął wiatr szumny po pustym stepie
I śnieżną zamieć w obłoki wzbił.
Tam mroźny wichur rwie się i trzepie,
Jakby tumanów złocisty pył.

Wyjrzał z kibitki, potrząsnął głową,
Próżna nadzieja – łudzę się sam,
Gdzie kraj mój ginie w czarnej poźodze,
Nigdy, ach nigdy nie ujrzę go.

Nigdy nie ujrzę swojej rodziny,
Ni ojca mego, ni matki mej,
Ani też lubej, drogiej dziewczyny,
Nigdy, ach nigdy nie ujrzę jej.

Łotry mi skuli w kajdany ręce,
Lecz serca mego nie zdołali skuć,
Zdejmcie kajdany, dajcie mi ręce,
Ja was nauczę, jak wolnym być.

Prezes przypomniała zebranych, jaki smutny los spotkał bohaterów powstania styczniowego. Posypały się wyroki śmierci albo w kibitkach wywieziono ich na Sybir. Mimo makabrycznych warunków, w jakich znaleźli się zesłańcy, wielu powróciło do Ojczyzny.

Po latach wydawałoby się, że koniec już z zesłaniami. Jednak tyrania totalitaryzmu sowieckiego XX w. prześcignęła carskie represje. Już nie kibitki, lecz tysiące wagonów towarowych wypełnionych Polakami ruszyło na wschód. Był to najtrudniejszy okres w dziejach naszego narodu, gdyż zsyłani byli już nie tylko bohaterowie narodowej sprawy, ale liczne rodzi-

ny, których dramatyczne losy sprzęgły się symbolicznie z losami polskich zesłańców XIX stulecia.

Zesłańcy, mimo głodu, chłodu, cierpień, rozpaczy po umierających, marzyli o powrocie do kraju, do ziemi ojczystej. Wrócili szczęśliwcy. Jesteśmy żywymi świadkami, którym udało się powrócić do Ojczyzny, za którą tak bardzo tęskniliśmy.

Posłużę się słowami poetki, która tak pisze o powrocie:

Wracamy do Ciebie Polsko
Po długich latach niewoli
Znamy smak głodu i nędzy
I wszystko, co smuci i boli.
Wracamy do Ciebie stęsknieni
Ze stepów Sybiru w łachmanach
Szczęśliwi na własnej ziemi
Choć krew nie zastygła na ranach.

Wróciliśmy, lecz aby ślady nie zostały zamazane upływem czasu, pozostawiamy po sobie znaki pamięci w postaci tablic, pomników, zapisków kronikarskich, zbiorów wierszy, wspomnień, nazw ulic i szkół.

Szkoła, w której miała miejsce uroczystość, nosi nasze imię – „Polaków Zesłanych na Sybir”. Pielęgnuje tradycje związane z Patronem oraz rozszerza horyzonty historyczne wśród młodzieży. Za to serdecznie dziękujemy.

Maria Niemczuk

ZAPOMNIANA ROCZNICA

18 kwietnia 2013 r. mija 61. rocznica ostatniej masowej deportacji Polaków z dawnych północno-wschodnich Kresów, znajdujących się po II wojnie światowej pod administracją Związku Radzieckiego w Białoruskiej Socjalistycznej Republice Radzieckiej.

Akcją tą objęto obwody: grodzieński, baranowicki, brzeski, mołodeczański i połocki (część dawnego województwa wileńskiego). Na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów ZSRR z dnia 25 marca 1952 r., 18 kwietnia 1952 r. dokonano akcji deportacyjnej ludności polskiej z tych terenów.

W 5 dużych transportach kolejowych, po jednym z każdego obwodu, wywieziono ok. 2 tys. rodzin, to jest ok. 7 tys. osób, które osiedlono w obwodzie południowokazachstańskim (ob. czymkencki), w rejonach: iliczewskim, pachtaralskim, kirowskim, kieleckim i dżetysajskim. Były to niegdyś pustynne tereny Głodnego Stepu, zagospodarowane dopiero na początku lat 30. ubiegłego wieku.

Osiedlano tam początkowo tubylczą, koczowniczą ludność, m.in. Kazachów, a w następnych latach sukcesywnie przywożono tysiące rodzin z różnych republik radzieckich jako deportowanych i osiedlano ich na prawach specposielańców. Byli to m.in. Rosjanie, Ukraińcy, Tatarzy z Krymu, ludność północnego Kaukazu, Gruzini i inni. Jako ostatnich osiedlono tam Polaków deportowanych z Białoruskiej Republiki Radzieckiej w kwietniu 1952 r. Nad wszystkimi specposielańcami nadzór sprawowali funkcjonariusze MWD (dawne NKWD).

Ciężka praca fizyczna przy uprawie bawełny, trudne warunki klimatyczne, brak wody pitnej, bardzo złe warunki socjalno-bytowe i brak odpowiednich podstawowych produktów żywnościowych – wszystko to powodowało dużą zachorowalność ludności i prowadziło do zgonów. Mimo to większość ludzi z wielkim uporem i trudem jakoś przetrwała te bardzo trudne czasy. Wszyscy starzy i chorzy, a szczególnie ci, którzy powracali z więzień i łagrów, zmarli w pierwszych latach pobytu na zesłaniu.

Dopiero po śmierci Józefa Stalina w marcu 1953 r. następowały powolne zmiany rygoru specnadzoru MWD nad specposielańcami i nie tylko. Już pod koniec 1954 r. Polacy będący na specposieleniu coraz częściej, choć z bardzo dużymi trudnościami formalnymi, otrzymywali zezwolenia na wyjazd do Polski. Do połowy 1957 r. wszyscy Polacy mieszkający tam, wyjechali do Polski. Pozostali tylko ci, którzy zgłaszali wcześniej, że są narodowości białoruskiej, ukraińskiej bądź litewskiej.

Należy tu jeszcze przypomnieć, że rok wcześniej, 1 kwietnia 1951 r., też z tych terenów władze radzieckie dokonały pierwszej powojennej deportacji około tysiąca polskich rodzin (ok. 5 tys. osób) – byłych żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie pod dowództwem gen. Władysława Andersa – do obwodu irkuckiego. Większość z nich powróciła do kraju w latach 1955–1958.

Czas najwyższy, aby polscy historycy i politycy przyjęli do wiadomości, że były też i takie deportacje.

Walenty Jabłoński

73. ROCZNICA PIERWSZEJ MASOWEJ DEPORTACJI POLAKÓW NA SYBIR W TORUNIU

8 lutego 2013 r. w Urzędzie Marszałkowskim w Toruniu odbyła się uroczystość z okazji 73. rocznicy pierwszej masowej deportacji Polaków na Sybir.

„73 lata minęły od pierwszej masowej deportacji na Sybir. 10 lutego 1940 r. dla sowieckich władz był dniem rozpoczęcia gigantycznej akcji oczyszczania okupowanych terenów Rzeczypospolitej z ludności polskiej, zagrażającej sowietyzacji zagarniętych terenów” – tymi słowami uroczystość rozpoczął prezes Oddziału Związku Sybiraków w Toruniu Jan Myrcha. Następnie uczniowie z VI Liceum Ogólnokształcącego im. Zesłańców Sybiru i Gimnazjum nr 6 im. Zesłańców Sybiru przy akompaniamencie fletu odśpiewali hymn sybiraków.

Uroczystość uświetnili: wojewoda kujawsko-pomorski Ewa Mes, marszałek województwa kujawsko-pomorskiego Piotr Całbecki, prezydent

Złotą Odznaką Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków uhonorowani zostali: Zofia Kalisz, komendant Centrum Szkolenia Artylerii i Uzbrojenia płk Aureliusz Chyleński, marszałek województwa kujawsko-pomorskiego Piotr Całbecki

Torunia Michał Zaleski, komendant Centrum Szkolenia Artylerii i Uzbrojenia płk Aureliusz Chyleński oraz Zbigniew Matuszewicz i Bogdan Grodowski – dyrektorzy szkół noszących imię Zesłańców Sybiru w Toruniu i Grudziądzu.

W swoich przemówieniach wojewoda Ewa Mes i marszałek Piotr Całbecki zwracali uwagę na konieczność zachowania pamięci o tych, którzy doświadczyli gehenny Golgoty Wschodu, i dziękowali sybirakom za siłę i determinację w działaniu. W uczestnikach spotkania wzruszenie wywołał list proboszcza z Wierszyny, małej wsi na Syberii, w której mieszkają potomkowie zesłańców. Tam kultywuje się pamięć o zesłańcach, a nieopisaną radość wywołują nawet najdrobniejsze przedmioty z Polski, choćby piłka w biało-czerwonych barwach. Prezydent Torunia Michał Zaleski odwołał się do hasła sybiraków „Pamięć zmarłym, żyjącym pojednanie”, najpełniej oddającego chrześcijańskie i patriotyczne przesłanie. Podkreślił, jak ważne jest przekazywanie młodzieży wiedzy o zesłaniach, by pamięć o nich nigdy nie zginęła. Prezydent przekazał Związkowi Sybiraków nowoczesny cyfro-

Zofia Kalisz, w asyście dyrektora szkoły Zbigniewa Matuszewicza, uhonorowała sztandar VI Liceum Ogólnokształcącego im. Zesłańców Sybiru i Gimnazjum nr 6 im. Zesłańców Sybiru Odznaką Honorową Sybiraka

wy aparat, który z pewnością ułatwi dokumentowanie działań sybiraków. Prezes Jan Myrcha w swoim wystąpieniu zaapelował o więcej uwagi dla sybiraków: „W Toruniu powinien stanąć pomnik upamiętniający zesłanie, a w Muzeum Etnograficznym mogłaby pojawić się ziemianka na wzór tych, w których Polacy mieszkali na Syberii. Chciałbym, aby dla młodych ludzi dziadek sybirak był powodem do dumy”. Prezes z wdzięcznością odniósł się także do ogromnego zaangażowania uczniów VI Liceum i Gimnazjum nr 6 im. Zesańców Sybiru we wszelkie działania i uroczystości związane z sybirakami.

Spotkanie w Urzędzie Marszałkowskim poświęcone upamiętnieniu rocznicy deportacji Polaków stało się też okazją do wręczenia medali i odznaczeń tym, którzy zasłużyli się dla Związku Sybiraków. „Chcieliśmy wyróżnić tych, którzy są szczególnie zasłużeni, finansują nasze wyjazdy na uroczystości, np. na ostatni Marsz Żywej Pamięci Polskiego Sybiru w Białymstoku. Dzięki wsparciu wzięli w nim udział sybiracy i młodzież,

Przedstawiciele Związku Sybiraków, Urzędu Marszałkowskiego oraz dyrektor szkoły złożyli wiązanki pod tablicą pamiątkową na terenie kościoła Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Toruniu

m.in. z VI Liceum Ogólnokształcącego i Gimnazjum nr 6 im. Zesłańców Sybiru w Toruniu. Nagrodziliśmy też tych, którzy dbają o nasze pomniki” – uzasadniał Jan Myrcha.

Na wniosek Zarządu Oddziału Związku Sybiraków Komitet Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa nadał Odznaki Honorowe Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej: Marcie Jatczak, Jolancie Kwiatkowskiej (nauczycielce VI LO i Gimnazjum nr 6 im. Zesłańców Sybiru), Renacie Matuszak i Bartoszowi Siedleckiemu. Odznaczenia wręczyła wojewoda Ewa Mes.

Złote Odznaki Honorowe za Zasługi dla Związku Sybiraków otrzymali: Zofia Kalisz, marszałek Piotr Całbecki, płk Aureliusz Chyleński, ks. prałat Józef Nowakowski (kapelan sybiraków).

Srebrnymi Odznakami Honorowymi za Zasługi dla Związku Sybiraków zostali wyróżnieni: Jan Myrcha, Tadeusz Biernat, Józef Daniel, Bogdan Grodowski, Weronika Janowicz, Eugenia Karczewska, Henryk Szczepa-

Uczestniczący w uroczystości uczniowie Liceum Ogólnokształcącego im. Zesłańców Sybiru i Gimnazjum nr 6 im. Zesłańców Sybiru

niak, Henryk Wiśniewski, Zbigniew Matuszewicz (dyrektor VI LO i Gimnazjum nr 6 im. Zesłańców Sybiru).

Odnakami Honorowymi Sybiraka uhonorowano: Zbigniewa Derkowskiego, Annę Jankowską, Andrzeja Pietrowskiego oraz VI Liceum Ogólnokształcące i Gimnazjum nr 6 im. Zesłańców Sybiru.

Podczas części artystycznej aktor teatralny i filmowy, Mistrz Mowy Polskiej z 2012 r. Dariusz Bereski czytał wiersze Bogusławy Urgacz z domu Tendej. Oto fragment jednego z zaprezentowanych utworów:

Pamięć męki Sybiraków
mocną klamrą spięta,
aby każdy o niej wiedział
i o niej pamiętał.

Na zakończenie uroczystości młodzież z VI LO im. Zesłańców Sybiru zaprezentowała program słowno-muzyczny pt. „Wspomnienia Sybiraków”. Uczniowie od 2010 r., od kiedy VI Liceum Ogólnokształcące i Gimnazjum nr 6 przyjęły imię Zesłańców Sybiru, uczestniczą we wszystkich spotkaniach i uroczystościach sybirackich. Muzycznym motywem przewodnim montażu był hymn sybiraków, uczniowie recytowali wiersze Mariana Jonkajtysa. Prezentowane przez młodzież wspomnienia sybiraków pochodziły ze zbiorów, które znajdują się w szkolnej Izbie Pamięci.

O godz. 12 uczestnicy uroczystości udali się na mszę do Kościoła Garnizonowego. Mszy przewodniczył ks. kapelan płk Marek Karczewski, dziekan Wojsk Lądowych. W jej trakcie pierwszy raz publicznie wykonano piękną pieśń sybiraka.

Następnego dnia o godz. 11 przedstawiciele Związku Sybiraków oraz dyrektor VI Liceum Ogólnokształcącego i Gimnazjum nr 6 im. Zesłańców Sybiru wraz z młodzieżą złożyli wiązanki kwiatów i zapalili znicze pod tablicą pamiątkową znajdującą się na terenie kościoła Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Toruniu.

**Izabela Świtła, nauczyciel języka polskiego
VI LO i Gim. nr 6 im. Zesłańców Sybiru w Toruniu**

73. ROCZNICA PIERWSZEJ MASOWEJ DEPORTACJI POLAKÓW NA SYBIR. OBCHODY W BYDGOSZCZY

Uroczystość rocznicowa rozpoczęła się mszą świętą w kościele pw. Świętych Polskich Braci Męczenników. Mszy przewodniczył ks. płk Józef Kubalewski. W koncelebrze uczestniczyło 4 kapłanów, w tym ks. kanonik Kazimierz Drapała, kapelan Koła Miedzyń. Homilię wygłosił ks. Wojciech Mielewczyn, salezjanin. Nawiązał do tragicznej daty i przytoczył fragmenty wspomnień zesłańców na Sybir. Listy czytała Regina Król, modlitwę wiernych – Ludmiła Borowczyk.

Przed mszą hymn sybiraków odśpiewał chór Exultate Deo pod dyrekcją prof. Rajmunda Rajsa.

Po mszy odbyło się zgromadzenie patriotyczno-religijne pod pomnikiem Zesłańców na Sybir. Prezes Zarządu Oddziału Mirosław Myśliński podziękował ks. prałatowi Józefowi Kubalewskiemu za przewodniczenie mszy i księżom celebrantom. Następnie powitał przybyłych na uroczystość: wicewojewodę kujawsko-pomorskiego Zbigniewa Ostrowskiego, wicemarszałka województwa kujawsko-pomorskiego Edwarda Chartwicha,

Od lewej: prezydent Bydgoszczy Rafał Bruski, wicemarszałek Edward Chartwich i wicewojewoda Zbigniew Ostrowski

prezydenta miasta Bydgoszczy Rafała Bruskiego, naczelnika delegatury IPN Krystynę Trepczyńską, szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego płk. Jana Rynkiewicza, szefa Wydziału Wychowawczego IWSZ płk. Piotra Marksa, pierwszego zastępcę komendanta Policji Wojewódzkiej mł. insp. Macieja Załuckiego, zastępcę komendanta Policji Miejskiej w Bydgoszczy nadinsp. Sławomira Szymańskiego, przedstawiciela Komendy Garnizonu kpt. Jerzego Kłodzińskiego, prezesa Rodziny Katyńskiej Izabelę Montowska, dyrektora Zespołu Szkół im. H.C. Andersena Eugeniusza Sobieraja, dyrektora Centrum Kształcenia Rolniczego Adama Wiosnę i wszystkich zgromadzonych na uroczystości.

Przemówienia okolicznościowe wygłosili: prezes Zarządu Oddziału ZS w Bydgoszczy Mirosław Myśliński, wicewojewoda kujawsko-pomorski Zbigniew Ostrowski, wicemarszałek województwa kujawsko-pomorskiego Edward Chartwich, prezydent miasta Bydgoszczy Rafał Bruski.

Po przemówieniach pod przewodnictwem ks. prałata Józefa Kubalewskiego zgromadzeni odmówili modlitwę za tych, którzy pozostali na nie-ludzkiej ziemi oraz złożyli kwiaty pod pomnikiem Zesłańców na Sybir.

Poczty sztandarowe wystawili: Związek Sybiraków, Miasto Bydgoszcz, Komenda Wojewódzka Policji, Komenda Miejska Policji, Rodzina Katyńska, Związek Represjonowanych Żołnierzy Górników, Związek Represjonowanych Żołnierzy Batalionów Budowlanych, Zespół Szkół nr 8 im. H.C. Andersena, Zespół Szkół Mechanicznych nr 1.

Po przywitaniu Mirosław Myśliński, prezes Zarządu Oddziału Związku Sybiraków w Bydgoszczy, powiedział:

„Szanowni Państwo! Dzisiaj mija 73. rocznica pierwszej masowej deportacji Polaków na Sybir. 220 tys. Polaków w nocy 10 lutego wyrwano z domów i wywieziono w bydłęcych wagonach w rejony Archangielska, Norylska, Kotłasu, pod biegun północny do morderczej pracy w tajdze. Dziś to już historia, jeszcze stale żywa, tak długo jak długo żyją sybiracy, spotykają się, wspominają, modlą się za tych, którzy nie doczekali powrotu do kraju, i za tych, którzy odeszli po powrocie do Ojczyzny”.

Kapelan Oddziału ks. Stanisław Kotowski powiedział:

„Ci, którzy żyją w Polsce niepodległej, muszą sobie ciągle na nowo przypominać i uświadamiać, ile zawdzięczamy tym, którzy dla wolnej Ojczyzny pracowali, walczyli, cierpieli, byli skazywani na śmierć i na syberyjskie zesłanie. Zamierzano ich zamęczyć za to, że byli Polakami. Katowano ich mrozem i głodem, wieziono kibitkami i zatłoczonymi wagonami,

pozbawiono rodzin i domów. To jest częśćka naszej tożsamości, naszej kultury, naszej historii. Nie znając przeszłości nie zrozumiemy terażniejszości”.

„Kiedy spotykam się z wami ukształtowany wspomnieniami rodzinnymi, a także literaturą, filmem czuję ten chłód towarowych wagonów, którymi was wywożono w odległe zakątki Związku Radzieckiego” – powiedział wicewojewoda kujawsko-pomorski Zbigniew Ostrowski podczas spotkania z sybirakami. „Pamięć tysięcy Polaków mieszkańców Kresów Wschodnich Rzeczypospolitej, którzy ponad 70 lat temu stali się ofiarami pierwszej masowej deportacji Polaków na Sybir, trwa. Wracamy do tych okrutnych czasów w przekonaniu, że dawanie świadectwa prawdzie jest naszą powinnością. Pragnę zapewnić, że zachowamy pamięć o tragicznych losach Polaków podczas II wojny światowej i dramatycznych drogach powrotu do ojczystego kraju w poczuciu głębokiego szacunku dla ich ofiarności. Między innymi z waszej ofiary powstała i trwa dzisiaj niepodległa Rzeczpospolita. Za to wam serdecznie pragnę podziękować”.

„Od 73 lat spoglądamy w stronę tej nieludzkiej ziemi. 10 lutego 1940 r. rozpoczął się jeden z najtragiczniejszych epizodów naszej jakże nie łatwej

Sztandary podczas uroczystości w kościele pw. Świętych Polskich Braci Męczenników

i okupionej cierpieniem historii. W dniu dzisiejszym pragniemy oddać hołd tym, którzy doświadczyli sowieckiego gniewu, oraz tym, którzy na obcej ziemi oddali życie za wiarę i Ojczyznę. Jako przedstawiciel samorządu województwa kujawsko-pomorskiego pragnę zapewnić, że wspierając będziemy wszelkie działania organizacji kombatanckich, w tym Związku Sybiraków, które mają na celu przekazanie wiedzy o tamtych tragicznych wydarzeniach najmłodszym mieszkańcom naszego regionu” – to słowa wicemarszałka województwa kujawsko-pomorskiego Edwarda Chartwicha.

Prezydent miasta Bydgoszczy Rafał Bruski powiedział:

„Szanowni Sybiracy. Drodzy Bydgoszczanie. Panie Prezesie. Szanowni Goście! Padły tu ważne i bardzo ważne słowa. Słowa odnoszące się do historii, patriotyzmu, do tych największych wartości, które wówczas towarzyszyły ponad 200 tys. ludzi. Ponad 200 tys. historii. Pozwolę sobie dzisiaj odczytać jedno z tych z ponad 200 tys. wspomnień. Wspomnienie pani Bronisławy Jachuty, skierowane do jej wnuczki.

»W 1940 r. zostaliśmy zesłani do Rosji. Przyszli urzędnicy NKWD i kazali wychodzić. Miałam wtedy 14 lat, siostra Różia 4 latka, brat Genek 12 i Zbyszek 11 miesięcy. Dali nam pół godziny, aby się ubrać, wziąć parę rzeczy na drogę. Ale co my z rana mogliśmy zabrać. Zresztą oni powiedzieli, że nic nam nie trzeba. Na stacji było pełno ludzi. Wepchnęli nas do bydłowego wagonu. Na środku stał piecyk, w kącie była toaleta. Po prostu dziura wycięta. Jechaliśmy przeszło miesiąc. Ciężka to była droga, a to dopiero był początek wszystkiego. Baliśmy się, bo nikt nie miał pojęcia, gdzie nas wiozą. Mówili, że tylko do sąsiedniego powiatu. Było wśród nas 4 dzieci, one ciągle okna lizaly z pragnienia, a zimno było nieznośne. W piecyku grzać nie było czym. Jakoś wytrzymałyśmy do końca podróży. Dojechaliśmy do stacji w Krasnojarsku. Stamtąd wywozili nas saniami w tajgę. Pamiętam, że wtedy dopiero mróz poczułam. Na sobie miałam sweterek i kurteczkę. Mama owinęła nas w pierzynę. Od jakiejś kobiety dostała. Trzy dni nas więzili w tym mrozie. Jak byliśmy już na miejscu, dookoła nic, tylko góry, lasy i baraki«.

Ponad 200 tys. osób, każdy z nich ma podobne wspomnienia. Myślę, że to wystarczy za najlepszy komentarz. Cześć pamięci tym, którzy zostali na tej niehumanitarnej ziemi. Chwała tym, którzy wrócili, by dać historię tamtym wydarzeniom.

Dziękuję bardzo”.

Mirosław Myśliński

73. ROCZNICA ZSYŁKI POLAKÓW NA SYBERIĘ – UROCZYSTOŚCI W OSHAWIE (KANADA)

W niedzielę 10 lutego 2013 r. o godz. 12.30 w kościele św. Jadwigi w Oshawie (Kanada) odprawiono uroczystą mszę w intencji sybiraków. We mszy wzięły udział wszystkie organizacje polonijne z terenu Oshawy w strojach organizacyjnych i ze sztandarami. Procesję otworzyła prezes Kongresu Polonii Kanadyjskiej w Oshawie Elżbieta Szczepańska wraz z prezesem Związku Sybiraków Stanisławem Laskiem oraz prezesem Stowarzyszenia Weteranów Armii Polskiej w Oshawie Bolesławem Drańskim. Za nimi podążały poczty sztandarowe weteranów, weteranek, Gminy 7 ZNP, Grupy 21 ZPwK. Dalej szli harcerze, członkowie zespołu Tatry, przedstawiciele Szkoły Polskiej, weteranki i weterani.

Po mszy w sali parafialnej odbyła się część artystyczna w wykonaniu harcerzy, uczniów Szkoły Polskiej.

Harc mistrzyni Teresa Dzięgiel prowadzi harcerki i harcerzy podczas programu artystycznego akademii

Prezes Związku Sybiraków w Oshawie Stanisław Lasek wita zebranych na akademii w Oshawie

Uroczystość otworzył Stanisław Lasek, odśpiewano hymn państwowy, następnie minutą ciszy uczczono pamięć sybiraków. Część artystyczną poprowadziła harcmistrzyni Teresa Dziegiel. Głos zabrała prezes KPK w Oshawie Elżbieta Szczepańska, która przypomniała o pierwszej masowej deportacji z Kresów Wschodnich w głąb Związku Radzieckiego. Deportacje były zamierzonym planem władz ZSRR, wymierzonym w polski naród i polskie elity. Sowieckie represje i deportacje dotknęły tysiące polskich rodzin. Jej efekty – rozdzielenie i rozproszenie po całym świecie – są nadal odczuwalne. Na sali obecne były 3 osoby wywiezione na „niehumanitarną ziemię” – pani Aniela Lasek, pan Stanisław Lasek oraz pan Alfred Szabunia. Wręczono im kwiaty, a harcerze rozpoczęli program, w którym poezja przeplatana była pieśniami patriotycznymi.

Krzysztof Czajowski

KOMBATANCKIE SPOTKANIE OPŁATKOWE W BIAŁYMSTOKU

Po raz kolejny członkowie wszystkich białostockich organizacji kombatanckich spotkali się na wspólnej wieczery wigilijnej. Uroczystość odbyła się 12 grudnia 2012 r. w restauracji Dąbrówka w Białymstoku. Duża sala, odświętnie przystrojona zapełniła się po brzegi. Licznie przybyli seniorzy, harcerze i młodzież szkolna wraz ze swoimi nauczycielami.

Prezes Zarządu Głównego Związku Sybiraków i prezes Oddziału ZS w Białymstoku Tadeusz Chwiedź serdecznie powitał zebranych, a szczególnie gorąco dostojnych gości: metropolitę białostockiego abp. Edwarda Ozorowskiego, ks. prałata Józefa Wiśniewskiego – kapelana sybiraków, ks. kmdr. por. Zbigniewa Rećko, wojewodę podlaskiego Macieja Żywno, marszałka województwa podlaskiego Jarosława Dworzańskiego i prezydenta Białegostoku Tadeusza Truskolaskiego. Następnie w asyście sekretarza Wojewódzkiej Rady ZS Jolanty Hryniewickiej udekorował Złotą Odznaką Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków następujące osoby: JE ks. abp. Edwarda Ozorowskiego, wojewodę podlaskiego Macieja Żywno, marszałka Jarosława Dworzańskiego, dyrektora biura wojewody podlaskiego Daniela Szutko oraz dyrektora Zbigniewa Kamińskiego – pełnomocnika marszałka ds. kombatanatów i osób represjonowanych.

Wcześniej, tego samego dnia, na posiedzeniu Zarządu Oddziału z prezesami kół takie odznaczenia otrzymali niektórzy sybiryacy za szczególne zasługi na rzecz Związku.

Po dokonaniu aktu dekoracji prezes Tadeusz Chwiedź przypomniał, jak wyglądały wigilie na zesłaniu. Często nie było nawet kawałka chleba, brakowało bowiem wszystkiego. Dzięki Opatrzności Bożej doczekaliśmy się prawdziwej wieczerzy wigilijnej w swojej Ojczyźnie.

Jakże inna była wigilia z 12 grudnia 2012 r. niż na zesłaniu. W jasno oświetlonej sali, w blasku migoczących lampek i bombek wysłuchaliśmy z uwagą ewangelii według św. Łukasza o narodzeniu Chrystusa, odczytanej przez kapelana sybiraków ks. prałata Józefa Wiśniewskiego. Błogosławieństwo abp. Edwarda Ozorowskiego i życzliwe słowa przedstawicieli władz lokalnych skierowane do kombatanatów podkreśliły rangę i powagę tego spotkania. Łamanie się opłatkiem, składanie sobie nawzajem życzeń i kolędy w wykonaniu chóru ze Szkoły Podstawowej nr 34 w Białymstoku stworzyły radosny nastrój i atmosferę pełną rodzinnego ciepła. Przy stołach nakrytych białymi obrusami mogliśmy cieszyć się i w gronie przyjaciół spożywać tradycyjne potrawy wigilijne.

Jednak mimo woli myślami wracaliśmy do tamtych lat na zesłaniu, do naszego smutnego dzieciństwa. Wspominaliśmy naszych bliskich, którzy nie doczekali takiej wigilii. Zostali na zawsze w tajgach i stepach syberyjskich.

Heronima Dzierma, Jolanta Hryniewicka

SPOTKANIE OPLATKOWE WE WROCŁAWSKIM ODDZIALE ZWIĄZKU SYBIRAKÓW

Dnia 12 grudnia 2012 r. w Klubie Śląskiego Okręgu Wojskowego odbyło się uroczyste spotkanie opłatkowe, zorganizowane przez Zarząd Oddziału Związku Sybiraków we Wrocławiu. Na spotkanie z członkami Zarządu oraz prezesami kół przybyli licznie zaproszeni goście, a wśród nich zaszczycili nas: metropolita wrocławski ks. abp Marian Gołębiowski, prezydent Wrocławia Rafał Dutkiewicz, wiceprezydent Wrocławia Wojciech Adamski, przedstawicielka wojewody Marta Szczepańska, przedstawiciel marszałka dolnośląskiego Paweł Aszkiełowicz, proboszcz kościoła garnizonowego Bazyliki Mniejszej ks. płk Janusz Radzik, liczni przedstawiciele służb mundurowych: komendant Garnizonu Wrocław mjr Krzysztof Puchała, zastępca komendanta WOSWL płk Piotr

Pośrodku ks. płk Janusz Radzik (z lewej) i ks. abp Marian Gołębiowski; z prawej wiceprezydent Wrocławia Wojciech Adamski

Pertek, przedstawiciel 10. Wrocławskiego Pułku Dowodzenia ppłk Tomasz Socha, przedstawiciel IV Regionalnej Bazy Logistycznej kpt. Jarosław Kumala, przedstawiciel Komendy Wojewódzkiej Policji mł. insp. Stanisław Stygar oraz przedstawiciel Straży Miejskiej. Ponadto przybyli: przedstawicielka Dolnośląskiego Kuratorium Oświaty Antonina Kuzaj, dyrektorzy szkół im. Sybiraków z Kobierzyc oraz ze Środy Śląskiej. Spotkanie upłynęło w bardzo miłej i serdecznej atmosferze.

Włodzimierz Kowalczyk

Od lewej: przedstawicielka Dolnośląskiego Kuratorium Oświaty Antonina Kuzaj, komendant Garnizonu Wrocław mjr Krzysztof Puchała, ppłk Tomasz Socha z 10. Wrocławskiego Pułku Dowodzenia, przedstawiciel Straży Miejskiej i mł. insp. Stanisław Stygar z Komendy Wojewódzkiej Policji

SPOTKANIE CZŁONKÓW KOŁA WARSZAWA-UCHOTA Z OKAZJI ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA

W środę 12 grudnia 2012 r. o godz. 15 w sali widowiskowej Domu Kultury „Rakowiec” odbyło się spotkanie sybiraków z okazji świąt Bożego Narodzenia. Oficjalnych gości powitał dyrektor Domu Kultury Jarosław Grzegorzówka, członek honorowy Związku Sybiraków. Wśród zaproszonych znaleźli się m.in. ks. kanonik Tadeusz Aleksandrowicz – proboszcz parafii Opatrzności Bożej na Rakowcu, Stanisław Sikorski – sekretarz generalny Zarządu Głównego Związku Sybiraków, wiceburmistrz dzielnicy Ochota Piotr Żbikowski, wiceburmistrz dzielnicy Ursus Janusz Warakowski, burmistrz dzielnicy Włochy Michał Wąsowicz, przewodnicząca Rady Dzielnicy Włochy Bernadeta Karczewska, naczelnicy Wydziału Kultury Urzędu Dzielnicy Ochota – Kinga Wiśniewska oraz Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia – Maciej Sotomski, przedstawiciele organizacji kombatanckich i innych współpracujących z Kołem, prezes WSM „Rakowiec” Henryka Chmielewska-Pleczeluk, przewodniczący Rady Nadzorczej WSM „Rakowiec” Roland Dziubiński, Adam Stanisławski – nauczyciel Gimnazjum nr 131 im. K.K. Baczyńskiego w Ursusie z grupą uczniów, członkowie Klubu Wnuków Sybiraków (wśród nich Irmina Teperek, przewodnicząca Zarządu reaktywowanego Klubu).

Wszystkich obecnych powitała prezes Zarządu Koła Warszawa-Ochota Maria Markiewicz, prosząc o odegranie hymnu sybiraków. Ks. Aleksandrowicz odczytał pismo metropolity warszawskiego kardynała Kazimierza Nycza mianujące go – na wniosek Zarządu Koła – kapelanem Koła Związku Sybiraków Warszawa-Ochota. Następnie odmówił modlitwę i pobłogosławił pokarmy, a zebrani symbolicznie złożyli sobie życzenia, trzymając się za ręce.

Wiceprezes Mazowieckiego Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych Maria Milbrandt odznaczyła Odznaką za Zasługi dla Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych Marię Markiewicz i Mieczysława Pogodzińskiego, o co wnioskował Kazimierz Łyczkowski, prezes ZKRPiBWP dzielnicy Włochy.

Podczas posiłku głos zabrali zaproszeni goście. W imieniu Klubu Wnuków Sybiraków życzenia świąteczne złożyła Irmina Teperek. Na zakończenie odbył się występ uczennic Gimnazjum nr 131 im. K.K. Baczyńskiego w Ursusie.

Ireneusz Piotrowski

SYBIRACKI OPLATEK W NOWYM TOMYŚLU

15 grudnia 2012 r. w restauracji Savoy odbyło się spotkanie opłatkowe członków Związku Sybiraków z poznańskiej dzielnicy Jeżyce oraz naszych podopiecznych sybiraków z Nowego Tomyśla. Odegrano hymn sybiraków. Prezes Koła Zdzisław Tomasik w serdecznych słowach powitał honorowych gości – prezesa Oddziału ZS w Poznaniu Józefa Bancewicza, prezesa Koła dzielnicy Grunwald Ziemomysła Angera, burmistrza Nowego Tomyśla Henryka Helwinga, a także ekipę telewizji.

Prezes Józef Bancewicz omówił sprawy poruszone na posiedzeniu Zarządu Głównego Związku Sybiraków, tym razem w Białymstoku, z okazji XII Międzynarodowego Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru. Po raz pierwszy na tymże posiedzeniu zostało wręczone nowe odznaczenie – Odznaka Honorowa za Zasługi dla Związku Sybiraków.

Burmistrz Nowego Tomyśla Henryk Helwing, honorowy członek Związku Sybiraków, mówił o bardzo dobrych relacjach z miejscowymi sybirakami.

Reporterzy TV przeprowadzili wywiady z Jerzym Ziółkowskim i Stefaną Chorążyczewską.

Burmistrz Nowego Tomyśla Henryk Helwing składa życzenia sybirakom. Siedzą (od prawej): Józef Bancewicz, Ziemomysł Anger, Zdzisław Tomasik, Jerzy Ziółkowski

Dzielenie się opłatkiem, ta bardzo wzruszająca chwila, na długo pozostanie w sercu każdego uczestnika. Lampką szampana pożegnaliśmy stary rok z myślą, że ten nowy, 2013, będzie dla nas łaskawszy, chociaż jego końcówka to 13.

Zdzisław Tomasiak

SPOTKANIE OPLATKOWE W ODDZIALE W KATOWICACH

W dniu 18 grudnia 2012 r. odbył się „Wspólny opłatek”. Zaproszeni goście i sybiracy przeszli do kościoła garnizonowego pw. św. Kazimierza Królewicza w Katowicach. Ks. prałat płk Mirosław Sułek, proboszcz parafii wojskowej, powitał zaproszonych i zapoznał z historią tablicy pamiątkowej poświęconej 70. rocznicy deportacji. Po modlitwie za sybiraków prezes Zarządu Oddziału Związku Sybiraków w Katowicach Danuta Sedlak w asyście 10 prezesów kół miejskich ZS zapaliła znicze pod tablicą.

Następnie odbyła się uroczystość „Wspólny opłatek”, której sponsorem był marszałek województwa śląskiego Adam Matusiewicz, odznaczony Odznaką Honorową Sybiraka.

Przewodniczący Wojewódzkiej Rady Związku Sybiraków Stanisław Kiewro powitał zaproszonych gości i sybiraków. Księża płk Mirosław Sułek i Ireneusz Tatura odmówili modlitwę oraz odczytali ewangelię. Pełnomocnik wojewody śląskiego Zygmunta Łukaszczyka odczytał posłanie skierowane do sybiraków i uczestników spotkania.

Życzenia sybirakom złożyli: rzecznik praw obywatelskich na województwo śląskie dr Aleksandra Wentkowska, wiceprezydent Katowic Marcin Krupa, naczelnik Wydziału Polityki Społecznej Małgorzata Moryń-Trzsimiech, sekretarz generalny Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych ppłk w st. spocz. Eugeniusz Jargus, dyrektor Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach dr Andrzej Drogoń, znawca losów Syberii, komendant Szkoły Policji insp. Jarosław Kaleta (wręczył równocześnie listy gratulacyjne na ręce przewodniczącego Wojewódzkiej Rady Związku Sybiraków i prezes Zarządu Oddziału ZS w Katowicach), oficerowie Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego Katowice oraz Wojskowych Komend Uzuppełnień Katowice i Gliwice, dyrektor VIII Liceum

Uroczystość opłatkowa w sali parafialnej kościoła garnizonowego pw. św. Kazimierza Królewicza w Katowicach, przemawia Stanisław Kiewro, przewodniczący Wojewódzkiej Rady Związku Sybiraków

Ogólnokształcącego im. M. Skłodowskiej-Curie Anna Dziezic i przedstawicielka Kuratorium Oświaty Barbara Adamczyk, przedstawiciele służby zdrowia w osobach ppłk. dr. n. med. Waclawa Drząszcza i dr. n. med. Jacka Kocota, płk pilot w st. spocz. Marek Zapiór ze Związku Żołnierzy Wojska Polskiego i Seniorów Lotnictwa Wojskowego. W imieniu wszystkich sybiraków życzenia złożyła prezes Zarządu Oddziału ZS w Katowicach Danuta Sedlak.

Uroczystości opłatkowe odbyły się także w 10 miejskich kołach ZS, od Jastrzębia-Zdroju aż po Dąbrowę Górniczą.

Stanisław Kiewro

WIGILIA SYBIRAKÓW W DUSZNIKACH-ZDROJU

Zarząd Koła Terenowego Związku Sybiraków w Dusznikach-Zdroju zorganizował w dniu 20 grudnia 2012 r. w stołówce Szkoły Podstawowej w Dusznikach-Zdroju kolację wigilijną.

Poza sybirakami, swoją obecnością zaszczytili ją zaproszeni goście: burmistrz Andrzej Rymarczyk, wiceprezes Zarządu Oddziału Związku Sybiraków we Wrocławiu, a równocześnie opiekun Koła w Dusznikach-Zdroju z ramienia Zarządu Oddziału Eugeniusz Kuszka, wicedyrektorki Miejskiego Zespołu Szkół w Dusznikach-Zdroju Lesya Lesyk i Justyna Rodzik, proboszcz parafii pw. św. Franciszka w Dusznikach-Zdroju o. Jarosław.

Wszystkich uczestników kolacji przywitała prezes Koła Joanna Łaba, a wiceprezes Zarządu Oddziału we Wrocławiu Eugeniusz Kuszka udekorował sybiraczki Koła Odznakami Honorowymi za Zasługi dla Związku Sybiraków, przyznanymi przez Zarząd Główny Związku Sybiraków w Warszawie. Odznaki Honorowe otrzymały: Joanna Skowyrska (złotą), Irena Hałat (srebrną) i Danuta Hendler (srebrną). W imieniu odznaczonych podziękowała Danuta Hendler.

Następnie w serdecznych słowach życzenia świąteczno-noworoczne wszystkim uczestnikom kolacji złożyli: burmistrz Duszników-Zdroju, wiceprezes Zarządu Oddziału ZS we Wrocławiu i proboszcz parafii pw. św. Franciszka w Dusznikach-Zdroju. Wspólnie odmówiono modlitwę, po której rozpoczęto wieczerzę wigilijną dzieleniem się opłatkiem, życząc sobie wzajemnie zdrowia, wszelkiej pomyślności i powodzenia w 2013 r. Wieczerzę wigilijną, złożoną z pysznych tradycyjnych potraw, podano na pięknie przystrojonych stołach, które przygotowały Joanna Dąbrowska i Regina Jaźwiecka. Wieczerza przebiegła w radosnej, rodzinnej atmosferze, nie zabrakło podczas niej śpiewanych kołęd.

Zarząd Koła Terenowego Związku Sybiraków w Dusznikach-Zdroju składa serdeczne podziękowanie dyrekcji Miejskiego Zespołu Szkół oraz wszystkim, którzy przyczynili się do uświetnienia wieczerzy wigilijnej.

Zarząd Koła Terenowego Związku Sybiraków
w Dusznikach-Zdroju

OPLĄTEK W BYDGOSZCZY

Spotkanie oplątkowe zorganizowane przez Zarząd Oddziału Związku Sybiraków 4 stycznia 2013 r. kończyło cykl spotkań, które odbyły się w kołach terenowych. Do Sali Kolumnowej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego zaproszeni zostali prezesi kół terenowych, członkowie Zarządu Oddziału, członkowie pocztów sztandarowych, byli działacze Związku, którzy przeszli już na tzw. drugą emeryturę związkową, oraz osoby mające być tego dnia odznaczone odznaczeniami państwowymi i resortowymi.

Gośćmi spotkania byli: ordynariusz bydgoski ks. bp Jan Tyrawa, wicewojewoda województwa kujawsko-pomorskiego Zbigniew Ostrowski, pełnomocnik marszałka województwa kujawsko-pomorskiego ds. kombatantów i osób represjonowanych Marcin Swaczyna, kapelan Koła Terenowego Miedzyn ks. Kazimierz Drapała, kapelan Rodziny Katyńskiej ks. Józef Kubalewski, dyrektor Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego Adam Wiosna, prezes Rodziny Katyńskiej Izabella Montowska.

Witając przybyłych na spotkanie, prezes Oddziału Mirosław Myśliński scharakteryzował zasługi zaproszonych osób dla Związku Sybiraków.

Po odśpiewaniu hymnu sybiraków wicewojewoda Zbigniew Ostrowski udekorował Krzyżem Zesłańcom Sybiru Kazimierza Maciubę i Władysława Maciubę, następnie jako przewodniczący Kujawsko-Pomorskiego Komitetu Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa Srebrnym Medalem Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej udekorował członków poczty sztandarowego – Zofię Pałasz, Halinę Gajewską i chorążego Jana Szejna, członków Koła Terenowego Bartodzieje.

Uczestniczący w spotkaniu ks. bp Jan Tyrawa, nawiązując do traumatycznych doznań i zła, jakiego doznaliśmy na zesłaniu, powiedział, że aktualnie zajmuje się rozważaniem problemu zła i swoimi spostrzeżeniami dzieli się z nami. Powiedział m.in.: „Dobrze, że się spotykacie, i dobrze, żebyście byli świadkami tych rzeczywistości, które są w pewnym sensie niewyrażalne, niedotykalne, że rzeczywistość transcendentna istnieje, abyście właśnie swoim życiem tym właśnie ludziom to właśnie powiedzieli, żeby uważali. Niech uważają, bo zło jest banalne i też mogą to zło popełnić.

Cieszę się, że mogę się z wami spotykać, że się spotykacie, że na temat tych właśnie najgłębszych doświadczeń mówicie, które mają ostrzec ludzi, dzisiejszą ludzkość przed powtórzeniem się tych spraw, bo o tym mówicie. Bo może jest dzisiaj takie właśnie wasze powołanie, takie wasze zadanie, żeby ostrzegać swoimi wspomnieniami, swoimi opowiadaniem na tej niehumanitarnej ziemi, że ta niehumanitarna ziemia może być na każdym miejscu stworzona. Nie potrzeba Syberii, żeby ją stworzyć również w Polsce czy gdzie indziej, bo zło jest banalne.

Niech ten opłatek wam pomoże. Niech was wzmocni.

Szczęście Boże”.

Następnie głos zabrał wicewojewoda Zbigniew Ostrowski: „Szanowni Państwo! JE bp Jan Tyrawa odniósł się do duchowości, do duszy. Ja natomiast z racji obecności w przestrzeni państwowej chciałbym odnieść się trochę do tożsamy, a może do alternatywnych wartości, mianowicie do patriotyzmu, do Państwa. Wyobrażam sobie, co musicie wy jako dzieci czuć, potrafię się wczuć w rolę waszych rodziców, w ich strach o wasze życie, o wasz byt. Myślę, że sytuacja, w której znaleźliście się wy i wasze rodziny, znakomicie identyfikuje się z tym polskim wezwaniem »Bóg, Honor i Ojczyzna«. Dziękuję wam i cieszę się, że się spotykacie, bo również wspólnota ma wartość, której słowami nie da się oszacować. Wszystkiego dobrego!”

Po zakończeniu oficjalnych przemówień gospodarz spotkania prezes Myśliński odczytał wiersz Mariana Jonkajtysa pt. „Opłatek Sybiraków”. Wznosząc toast, skierował przesłanie do byłych działaczek Związku Wandy Drzewieckiej, Ireny Małmygo, Czesławy Kulik, Józefy Kwieciel, Stanisławy Jaworskiej oraz założycielki Oddziału Danuty Kwiatów, które nie mogły przybyć na spotkanie, życząc im dużo zdrowia i wielu lat życia.

Dalsza część spotkania upłynęła na wzajemnym składaniu życzeń, śpiewaniu kolęd i rozmowach. Podczas spotkania kolędy śpiewał młodzieżowy zespół Ogrodnik Team z Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Bydgoszczy pod kierownictwem Romana Wiśniewskiego. Spotkanie sponsorował Kujawsko-Pomorski Urząd Marszałkowski.

Mirosław Myśliński

SPOTKANIE ŚWIĄTECZNE W NOWYM SĄCZU

5 stycznia 2013 r. w Zespole Szkół nr 2 im. Sybiraków w Nowym Sączu spotkali się sybiracy i członkowie Stowarzyszenia Pamięci Polskiego Sybiru na tradycyjnym noworocznym wspólnym kolędowaniu. Dyrektor szkoły Antonina Dzikowska przywitała wszystkich, następnie Robert Sobol, prezes Stowarzyszenia Pamięci Polskiego Sybiru, przekazał zesłańcowi Zbigniewowi Lewczykowskiemu film pt. „Przeżyłem, aby dać świadectwo”, ukazujący historię jego życia, zrealizowany na zlecenie Narodowego Centrum Kultury przez wręczającego i Michała Bronowickiego z Warszawy. Dzięki temu projektowi Stowarzyszenie wzbogaciło się o laptop, aparat fotograficzny, kamerę i 7 wysokiej klasy dyktafonów. Ten sprzęt będzie służył w codziennym dokumentowaniu działalności Stowarzyszenia oraz przy nagrywaniu wspomnień sybiraków.

Łzy wzruszenia wywołał przepiękny koncert kolęd i pastorałek w wykonaniu uczniów szkoły. Szczególne wspomnienia syberyjskich wigilii przywołała pastorałka o pustym miejscu przy stole.

A nadzieja znów wstąpi w nas,
Nieobecnych pojawiają się cienie.
Uwierzymy kolejny raz,
W jeszcze jedno Boże Narodzenie.
I choć przygasł świąteczny gwar,
Bo zabrakło znów czyjegoś głosu.
Przyjdź tu do nas i z nami trwaj,
Wbrew tak zwanej ironii losu.

Uczestnicy spotkania świątecznego. Z prawej prezes Oddziału ZS w Nowym Sączu Kazimierz Korczyński i prezes Stowarzyszenia Pamięci Polskiego Sybiru Robert Sobol

Daj nam wiarę, że to ma sens,
Że nie trzeba żałować przyjaciół.
Że gdziekolwiek są, dobrze im jest,
Bo są z nami, choć w innej postaci.
I przekonaj, że tak ma być,
Że po głosach tych wciąż drży powietrze,
Że odeszli po to, by żyć.
I tym razem będą żyć wiecznie.

Przyjdź na świat,
By wyrównać rachunki strat.
Żeby zając wśród nas
Puste miejsca przy stole.
Jeszcze raz pozwól cieszyć się dzieckiem w nas
I zapomnieć, że są puste miejsca przy stole.

Wspominaliśmy również tych, którzy puste miejsca zostawili w ubiegłym roku i na przestrzeni 20 lat działania Związku Sybiraków w Nowym Sączu.

Po koncercie honorowy obywatel Nowego Sącza ks. prałat Stanisław Czachor poświęcił oplatki i zwracając się z wielką miłością i czcią do sybiraków, zaprosił ich do składania sobie życzeń. Za organizację i udział w spotkaniu podziękował prezes nowosądeckiego Oddziału Związku Sybiraków Kazimierz Korczyński, z troską zwracając uwagę, jak niewielkiej liczbie sybiraków zdro-

Występ uczniów z Zespołu Szkół nr 2 im. Sybiraków w Nowym Sączu

wie pozwoliło przyjść na tę uroczystość. „Z nadzieją jednak patrzę w przyszłość – mówił prezes – widząc tylu młodych ludzi, którzy mają dla nas wiele serca. Jestem przekonany, że godnie nas będą zastępować, przekazując pamięć o Golgocie Wschodu następnym pokoleniom”.

Robert Sobol

SPOTKANIE OPŁATKOWE SYBIRAKÓW W PRZEMYŚLU

W dniu 6 stycznia 2013 r. sybiracy, ich rodziny i zaproszeni goście spotkali się w gościnnych progach Domu Dobrego Pasterza przy kościele pw. Świętej Trójcy w Przemyślu. Zebranych powitał prezes Oddziału Związku Sybiraków Jerzy Rożko. Następnie proboszcz parafii pw. Świętej Trójcy ks. Jan Mazurek pobłogosławił opłatki i poprowadził modlitwę. Po błogosławieństwie wystąpiły dzieci z Przedszkola nr 3 w Przemyślu ze wzruszającym przedstawieniem jasełkowym.

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele władz miejskich i powiatowych oraz organizacji pozarządowych: Robert Choma – prezydent Przemyśla, Marek Kudła – wicestarosta przemyski, Janusz Łukasiewicz – radny Rady Miasta Przemyśla, Bogusław Słabicki – wójt gminy Orły, Zofia Rutkowska – prezes Koła Stowarzyszenia Rodzin Ofiar Katynia w Przemyślu, Mirosław Majkowski – prezes Przemyskiego Stowarzyszenia Rekonstrukcji Historycznej „X D.O.K.”, Małgorzata Dachnowicz – redaktor naczelna „Horyzontu Podkarpackiego” i „Głosu z nad Sanu”, Jan Janusz – wiceprezes Wspólnoty Samorządowej Doliny Sanu i zastępca wójta gminy Orły oraz Robert Gawlik – koordynator ds. współpracy z organizacjami

Uczestnicy spotkania opłatkowego w Przemyślu

pozarządowymi Urzędu Miasta Przemysła.

Podczas spotkania sekretarz Zarządu Oddziału Związku Sybiraków Stanisława Żak złożyła serdeczne podziękowania gminie Orły za wsparcie – pomoc merytoryczną i finansową dla Związku oraz za propagowanie wśród dzieci i młodzieży historii zesłań na Sybir. Podziękowania i upominki odebrał Jan Janusz, zastępca wójta gminy Orły.

Spotkanie jak co roku upłynęło w miłej i rodzinnej atmosferze, przy śpiewie kolęd i serdecznych rozmowach.

Stanisława Żak

SPOTKANIE OPŁATKOWE W ŁODZI

Corocznym zwyczajem łódzcy sybiracy spotykają się na tradycyjnym opłatku z zaproszonymi gośćmi. W tym roku spotkanie odbyło się 19 stycznia w Szkolnym Centrum Profilaktyczno-Wychowawczym przy ul. Gdańskiej. W spotkaniu uczestniczyli: JE ks. bp Ireneusz Pękalski, ks. Ryszard Olejnik – kapelan Oddziału Łódzkiego, Stanisław Sikorski – sekretarz generalny Zarządu Głównego Związku Sybiraków, Jacek Saryusz-Wolski – poseł do Parlamentu Europejskiego, Andrzej Cewiński – przedstawiciel

Życzenia noworoczne składa Tomasz Bystroński – wójt gminy Nowosolan. Od prawej: Jacek Saryusz-Wolski – poseł do Parlamentu Europejskiego, Stanisław Sikorski – sekretarz generalny ZG ZS, Stanisław Jurkin – prezes Oddziału ZS w Łodzi

wojewody Jolanty Chełmińskiej, Ireneusz Wach – sekretarz Zarządu Regionu Ziemi Łódzkiej NSZZ „Solidarność”, Janusz Moos – dyrektor Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego, Tomasz Bystroński – wójt gminy Nowosolan, Regina Piątkowska – sołtys sołectwa Byszewy.

Organizacje kombatanckie reprezentowali: Mirosław Pejka – przewodniczący Rady Wojewódzkiej ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych, Stanisław Pawłowski – dowódca Pododdziału Honorowego WP Garnizonu Łódź, Halina Mackiewicz – prezes stowarzyszenia Rodzina Policyjna 1939, Kazimiera Lange – ze stowarzyszenia Rodzina Katyńska, Maria Piotrowicz – prezes Łódzkiego Oddziału Wspólnoty Polskiej.

Współpracujące z sybirakami szkoły reprezentowali: Julitta Rosa – dyrektor ZSP nr 13 im. Sybiraków i Grażyna Załuga – wicedyrektor tejże szkoły, Zdzisław Jurewicz – dyrektor ZSP nr 20 im. Marsz. J. Piłsudskiego,

Od lewej: Janusz Moos – dyrektor Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego, Andrzej Cewiński – przedstawiciel wojewody Jolanty Chełmińskiej, Mirosław Pejka – przewodniczący Rady Wojewódzkiej ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych, Ireneusz Wach – sekretarz Zarządu Regionu Ziemi Łódzkiej NSZZ „Solidarność”, Stanisław Jurkin

Przedstawiciele szkół współpracujących z sybirakami: Grażyna Załuga – wicedyrektor ZSP nr 13 im. Sybiraków, Julitta Rosa – dyrektor ZSP nr 13 im. Sybiraków i Zdzisław Jurewicz – dyrektor ZSP nr 20 im. Marsz. J. Piłsudskiego

W czasie uroczystości optatkowej koncert dali Joanna i Andrzej Jurkiewiczowie

Krzysztof Łomiński – XXXIII LO im. Armii Krajowej, Piotr Wojtczak – XXXV LO im. Króla Stefana Batorego, Ewa Wałęsińska – Szkołę Podstawową nr 162 w Łodzi.

W czasie uroczystości opłatkowej sekretarz generalny Stanisław Sikorski odznaczył Lilę Kukulską i Sabiana Pajora Srebrną Odznaką Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków.

Jerzy Rossowski, redaktor naczelny „My, Sybiracy”, gratulował wyróżnienia dla Julitty Rosy, dyrektor ZSP nr 13 im. Sybiraków i prof. dr. hab. Albina Głowackiego z Uniwersytetu Łódzkiego.

Uroczystość opłatkową uświetnili koncertem kolęd Joanna i Andrzej Jurkiewiczowie.

Oddział ZS w Łodzi

OPLATEK W ODDZIALE JAROSŁAWSKIM ZWIĄZKU SYBIRAKÓW

W dniu 24 stycznia 2013 r. odbyło się spotkanie opłatkowe, które jest tradycją w naszym oddziale.

Spotkanie rozpoczęliśmy mszą świętą w kościele pw. św. Mikołaja i św. Stanisława. Celebranszem mszy był ks. Stanisław Nabywaniec – profesor z Rzeszowa, a w koncelebrze był ks. prałat Andrzej Surowiec – archiprezbiter Jarosławia, ks. prałat Marian Bocho – proboszcz Kolegiaty Jarosławskiej i ks. prałat Marian Rajchel – kapelan Związku Sybiraków Oddziału w Jarosławiu.

Homilię wygłosił ks. prof. Stanisław Nabywaniec znający dokładnie tematykę sybiracką. Przed mszą prezes Zofia Garczyńska powitała wszystkich uczestniczących w eucharystii, wspominając nasze wigilie na zesłaniu.

Na spotkanie opłatkowe przybyli: burmistrz Jarosławia Andrzej Wyczawski, który był współgospodarzem uroczystości, zastępca burmistrza Jarosławia Bogdan Wołoszyn, sekretarz Urzędu Miasta, naczelnik Wydziału Gospodarki Komunalnej, reprezentująca wojewodę podkarpackiego Małgorzatę Chomycz-Śmigielską Małgorzata Jula, starosta powiatu jarosławskiego Jerzy Batycki, przewodniczący Rady Powiatu Jarosławskiego Leszek Szczybło, przedstawiciel rektora prof. dr. hab. Wacława Wierzbienca, zaś parlamentarzystów reprezentowali sekretarze biur poselskich.

Przybyli sybiracy, niektórzy z rodzinami, prezesi z przedstawicielami Zarządów Kół z Lubaczowa, Oleszyc i Cieszanowa z siedzibą w Dachnowie. We mszy uczestniczyli nasi sympatycy.

Modlitwy sybiraków czytał Józef Karaś, a dary ofiarne do ołtarza zanieśli Janina Onuszko, Maria Bilik i Michał Kowal.

Po mszy zgromadziliśmy się przy naszym rodzinnym wigilijnym stole. Kapelan Związku Sybiraków Oddziału ks. prałat Marian Rajchel poświęcił opłatki, odczytał ewangelię według św. Łukasza – Narodzenie Pańskie i dzieliliśmy się opłatkiem. To wielka radość być razem, chociaż wspominaliśmy wigilie spędzone na dalekiej Syberii, brak opłatka, a nawet skórki chleba, nostalgię za ukochaną Ojczyzną. Nie sposób też zapomnieć o naszych rodzicach, rodzeństwie, którzy pozostali na zawsze w zimnej syberyjskiej ziemi. Śpiew kolęd i świąteczny posiłek wprowadziły nas na nowo w rodzinną, miłą atmosferę.

Po posiłku rozpoczęła się dekoracja Odznakami Honorowymi za Zasługi dla Związku Sybiraków – 22 odznakami srebrnymi i 1 odznaką złotą. Prezes Zarządu Głównego Związku Sybiraków Tadeusz Chwiedź upoważnił

Prezes Oddziału ZS w Jarosławiu Zofia Garczyńska została udekorowana Złotą Odznaką Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków

Burmistrz Jarosławia Andrzej Wyczawski otrzymał z rąk prezes Zofii Garczyńskiej Srebrną Odznakę Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków

prezesa Oddziału w Jarosławiu Zofię Garczyńską i członka Zarządu Głównego Eugeniusza Kinasza do udekorowania odznakami zasłużonych osób.

Srebrną Odznakę otrzymali ks. prałat Marian Bocho – proboszcz Kolegiaty Jarosławskiej i Andrzej Wyczawski – burmistrz Jarosławia, który z kolei Złotą Odznaką udekorował Zofię Garczyńską. Srebrną Odznakę otrzymali ponadto: Eugeniusz Kinasz – członek Zarządu Głównego ZS, Zdzisław Hadel – prezes Koła w Lubaczowie, Mikołaj Szymoniak – prezes Koła w Oleszycach, Stanisław Brzyski – prezes Koła w Cieszanowie z siedzibą w Dachnowie, Janina Wiciejowska – sekretarz Koła w Narolu, Jarosław Bartoszko – zastępca prezesa Koła w Oleszycach, Lidia Argasińska – zastępca prezesa Koła w Lubaczowie, Teresa Mielnik – skarbnik Koła w Lubaczowie, Henryk Tabin – sekretarz Koła w Lubaczowie, Henryk Jarema – zastępca prezesa Oddziału w Jarosławiu, Irena Halwa – sekretarz Oddziału w Jarosławiu, Cecylia Przetacznik – przewodnicząca Komisji Rewizyjnej Oddziału, Janina Onuszko – skarbnik Oddziału, Maria Bilik – członek Zarządu Oddziału, Karol Cencora – były członek Zarządu Oddziału, Zdzisława Olewińska – były sekretarz Oddziału, Adam Grenda – wójt Laszek (powiat Jarosław), Marian Boczar – reporter, Janina Adamkiewicz – rzecznik Zarządu Oddziału, Zofia Zięba – członek Zarządu Oddziału.

Po odznaczeniach odbyła się promocja książki autorstwa Zofii Garczyńskiej pt. „Ich za Polskę męczył kat”.

Po tym żegnaliśmy się, życząc sobie spotkania opłatkowego już na przyszły rok.

Zofia Garczyńska

WSPÓŁPRACA ZWIĄZKU SYBIRAKÓW I I LICEUM IM. T. KOŚCIUSZKI W KONINIE

W dniu 17 września 2012 r. w czasie uroczystości związanych z Dniem Sybiraka podpisane zostało Porozumienie o współpracy pomiędzy Związkiem Sybiraków a I Liceum im. Tadeusza Kościuszki.

Powołano Honorowy Klub Wnuka Sybiraka, określając obowiązki Honorowego Wnuka/Wnuczki Sybiraka:

1. Dobrze zna wojenne i powojenne losy przynajmniej jednego sybiraka Regionu Konińskiego.
2. Swoje wiadomości o losach Polaków wywiezionych do ZSRR w latach 1940–1945 przekazuje koleżankom i kolegom rówieśnikom, bo prawdę o losach sybiraków powinien znać każdy Polak.
3. Otacza i zawsze będzie otaczał głębokim szacunkiem sybiraków i pomagał im, w miarę swoich możliwości, aby wynagrodzić im trudne lata zsyłki i poniżenia.
4. Inne obowiązki członków Honorowego Klubu Wnuka Sybiraka wynikają z Porozumienia podpisanego w dniu 17.09.2012 r.

Zarząd Główny Związku Sybiraków wyraża głęboką satysfakcję, gratulując Oddziałowi, i pokłada nadzieję, że Honorowi Wnuczki i Wnukowie spełnią oczekiwania sybiraków.

**POROZUMIENIE O WSPÓŁPRACY
POMIĘDZY ZWIĄZKIEM SYBIRAKÓW REGIONU KONIŃSKIEGO
I I LICEUM IM. TADEUSZA KOŚCIUSZKI W KONINIE**

ZAWARTE DNIA 17 WRZEŚNIA 2012 ROKU

Mając świadomość wspólnych zadań, kierując się obywatelską i narodową odpowiedzialnością, pragnąc budować nową płaszczyznę współpracy w sferze wychowania patriotycznego i upamiętniania bolesnej, wielowiekowej historii Polaków na Syberii, Związek Sybiraków Regionu Konińskiego i I Liceum im. Tadeusza Kościuszki w Koninie podpisują niniejsze Porozumienie.

W ramach przyjętego Porozumienia Związek Sybiraków Regionu Konińskiego i I Liceum im. Tadeusza Kościuszki w Koninie pragną realizować następujące cele:

- ❖ przekazywanie młodzieży prawdy historycznej o losach i martyrologii Polaków na zesłaniu,
- ❖ ukazywanie postaw i zachowań patriotycznych na tle losów Polaków Sybiraków – zesłańców i tych, którzy żyją tam do dzisiaj, przykładów oddania, umiłowania i służenia Ojczyźnie.

Związek Sybiraków Regionu Konińskiego i I Liceum im. Tadeusza Kościuszki w Koninie pragną połączyć zobowiązania o charakterze wychowawczym i patriotycznym, wspomagając się wzajemnie w realizacji podejmowanych inicjatyw rocznicowych.

I Liceum im. T. Kościuszki w Koninie deklaruje następujące działania:

- ❖ uczestnictwo wychowanków I Liceum w uroczystościach Sybiraków,
- ❖ utworzenie Izby Pamięci Sybiraków w I Liceum im. T. Kościuszki w Koninie,
- ❖ powołanie honorowej asysty do poczty sztandarowego Związku Sybiraków,
- ❖ powołanie „Kapituły Pamięci”, których zadaniem będzie opieka nad Pomnikiem – Stacją Drogi Krzyżowej przy kościele M. Kolbego w Koninie, Tablicą upamiętniającą rocznicę powstania Związku Sybiraków w kościele Św. Wojciecha w Morzysławiu,
- ❖ opieka w formie wolontariatu nad najstarszymi Sybirakami,
- ❖ spisywanie przez młodzież z I Liceum wspomnień przekazywanych przez Sybiraków,
- ❖ opieka nad opuszczonymi grobami Sybiraków,
- ❖ utworzenie „Honorowego Klubu Wnuka Sybiraka”, który przejmie i podtrzyma tradycję Związku Sybiraków.

Związek Sybiraków Regionu Konińskiego deklaruje następujące działania:

- ❖ uczestnictwo Sybiraków w uroczystościach organizowanych przez I Liceum,
- ❖ dostarczenie pamiątek (fotografii, wspomnień itp.) do tworzonej Izby Pamięci Sybiraków w I Liceum im. T. Kościuszki w Koninie,

UROCZYŚCIOŚCI I SPOTKANIA

69

- ❖ przekazywanie młodzieży prawdy historycznej o losach Polaków wywiezionych do ZSRR w latach 1940 – 1945,
- ❖ pomoc w opisanu przez młodzież wspomnień z tragicznych lat zesłania.

Niniejszą deklarację współpracy sygnatariusze porozumienia pragną otworzyć nowe możliwości działania wspólnego dla młodszego i starszego pokolenia w celu upamiętnienia bolesnej, wielowiekowej historii Polaków na Syberii.

Prezes Związku Sybiraków
Regionu Konińskiego
mec. Jadwiga Grabiec

Prezydent
Miasta Konina
mgr Józef Nowicki

Dyrektor I Liceum
im. T. Kościuszki
mgr Jolanta Fabisiak

Sekretarz Związku Sybiraków
Regionu Konińskiego
mgr Maria Pawłowska

Kierownik Wydz. Spraw Obywatelskich
Urzędu Miasta Konina
mgr Czesław Botor

Nauczyciel I Liceum
im. T. Kościuszki
mgr Arleta Kędziora-Kurz

W NASZYCH KOŁACH I ODDZIAŁACH

TABLICA PAMIĄTKOWA W ŚCINAWIE

Dnia 16 lutego 2010 r. w parku miejskim w Ścinawie prezes Koła Związku Sybiraków Józef Budrewicz i burmistrz Ścinawy Andrzej Holdenmajer dokonali odsłonięcia tablicy upamiętniającej 70. rocznicę masowych deportacji Polaków na Sybir. Tablicę pamiątkową wykonano z czarnego granitu w Zakładzie Kamieniarskim w Strzegomiu.

Oprac. na podstawie materiałów Koła ZS
w Ścinawie

Burmistrz Ścinawy Andrzej Holdenmajer (z lewej) i prezes Koła Związku Sybiraków Józef Budrewicz podczas uroczystego odsłonięcia tablicy

PISALI O NAS

DWA POKOLENIA O ZSYŁKACH

Kilkudziesięciu sybiraków uczestniczyło w krakowskim upamiętnianiu 73. rocznicy pierwszej masowej wywózki na Sybir w czasie II wojny światowej. Towarzyszyła im grupa młodych historyków.

Po raz pierwszy uroczystość odbyła się w siedzibie niedawno otwartego Centrum Dokumentacji Zsyłek, Wypędzeń i Przesiedleń, mieszczącego się w krakowskim Forcie Skotniki. Grupa młodych historyków doprowadziła do stworzenia tej instytucji. – Kiedy nas zabraknie, oni o nas będą pamiętać i przekazywać dalej opowieść o naszych losach – powiedziała Aleksandra Szemioth, prezes Zarządu Oddziału Związku Sybiraków w Krakowie. Sybiracy tworzą obecnie najliczniejsze stowarzyszenie kombatanckie w kraju, w samym Krakowie jest to około 700 osób.

Okazją do spotkania była 73. rocznica pierwszej deportacji Polaków w głąb ZSRR. Wydarzenie to zapoczątkowało dramatyczne losy około 1,5 mln Polaków zesłanych na Sybir. W nocy do domów polskich wkroczyły grupy uzbrojonych żołnierzy sowieckich, NKWD w towarzystwie cywilów z mniejszości narodowych, którzy byli donosicielami i pomagali przygotować listy zesłańców.

Przy panującym wówczas silnym mrozie wywożono całe rodziny, nie dając nawet czasu na spakowanie dobytku. Na pobliskich stacjach kolejowych czekały wagony bydłce, do których pakowano zesłańców. Osiedlani byli w regionach, gdzie panowały szczególnie trudne warunki klimatyczne. Stąd też śmiertelność z powodu głodu, chorób, mrozów oraz wycieńczenia była niezwykle wysoka. Wciąż brakuje precyzyjnych danych o tym, jak wielu Polaków zginęło na „niehumanitarnej ziemi”.

Po zakończeniu II wojny światowej nie wolno było mówić o zsyłkach. Stało się to możliwe w 1989 r. – Znaczna część społeczeństwa, zwłaszcza jego młodsza część, nie miała pojęcia o tej tragedii, która dotknęła nasz Naród w czasie II wojny światowej. Dlatego my, którzy jeszcze żyjemy, a jesteśmy świadkami i uczestnikami tych wydarzeń, staramy się tę lukę w wiedzy społecznej wypełnić i publikacjami, i takimi jak to spotkaniami – dodała Aleksandra Szemioth.

Co roku sybiracy rocznicę pierwszej deportacji starają się podkreślić jakimś szczególnym akcentem. W tym roku miejscem spotkania było Centrum Dokumentacji Zsyłek, Wypędzeń i Przesiedleń. Dotychczas Centrum

docierało do Polaków, którzy przeszli przez Sybir i pozostali na emigracji. Chcemy zebrać jak najwięcej relacji wspomnieniowych od świadków historii, szczególnie sybiraków oraz przymusowo wysiedlonych ze swych domów przez niemieckiego okupanta w czasach II wojny światowej. Docelowo swoimi badaniami chcemy objąć okres przymusowych migracji od konfederacji barskiej po czasy represji komunistycznych – podkreślił dr Hubert Chudzio, dyrektor Centrum. Instytucja ta ukonstytuowała się w 2011 r. dzięki inicjatywie władz Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. W jej skład wejdą: muzeum zsyłek, wypędzeń i przesiedleń Polaków, jednostka badawcza oraz biblioteka i archiwum. Docelową siedzibą centrum stanie się Fort Skotniki, przekazany na ten cel przez władze województwa.

Na podstawie artykułu Marcina Austyna zamieszczonego w „Naszym Dzienniku” z dnia 12 lutego 2013 r.

Uczestnicy spotkania upamiętniającego rocznicę pierwszej masowej deportacji w Centrum Zsyłek, Wypędzeń i Przesiedleń w Krakowie (pierwszy z lewej sekretarz generalny Stanisław Sikorski)

SPROSTOWANIE

W „Komunikacie” 3/113 z listopada 2012 r. została podana błędna data pielgrzymki do Lichenia. Pielgrzymka odbędzie się w dniach 19–20 czerwca br.

Za pomyłkę przepraszamy.

ODZNACZENIA DLA TYCH, KTÓRZY PRZEŻYLI SYBIR

Ponad 70 sybiraków wzięło udział w spotkaniu w mieszczącym Centrum Dokumentacji Zsyłek, Wypędzeń i Przesiedleń forcie w krakowskich Skotnikach. Dzień wcześniej przypadła 73. rocznica pierwszej wielkiej deportacji mieszkańców Kresów Wschodnich na Syberię. Podczas uroczystości wręczono m.in. Odznaki Honorowe za Zasługi dla Związku Sybiraków. – Nasi goście nie kryli wzruszenia. Podkreślali, że oni odejdą, a dzięki Centrum pamięć o zsyłkach pozostanie. To dla nich istotne – mówi dyrektor placówki, historyk dr Hubert Chudzio. Podczas okolicznościowego koncertu zabrzmiały m.in. utwory grane w sowieckich łągach. (SUB)

Na podstawie artykułu zamieszczonego w „Dzienniku Polskim”
z dnia 12 lutego 2013 r., fot. Anna Kaczmarz

Sekretarz generalny Stanisław Sikorski udekorował Złotymi Odznakami za Zasługi dla Związku Sybiraków m.in. (od lewej): Jana Kwiatkowskiego (członka Zarządu Oddziału ZS w Krakowie), Krystynę Wierzbicką (wiceprezes Oddziału) i Marcina Tataręz Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie

ODESZLI O NAS

Ze smutkiem przyjęliśmy wiadomość,
ze dnia 6 stycznia 2013 r. zmarł

śp. Jarosław Grzegorzółka

Członek Honorowy Związku Sybiraków.
Był dyrektorem Domu Kultury „Rakowiec”, zawsze życzliwy
dla sybiraków, którym chętnie udzielał gościny, uczestniczył
w sybirackich spotkaniach i uroczystościach.
Cześć Jego pamięci!

Związek Sybiraków
Koło Warszawa-Ochota

W dniu 21 lutego 2013 r. odeszła od nas na zawsze

śp. Danuta Kochanowska z domu Mach

wieloletnia skarbnik Zarządu Oddziału Związku Sybiraków
w Jeleniej Górze, współinicjatorka powstania Oddziału.
Kierowała działalnością zespołu wokalnego Sybiraczki
i Kresowiaczy. Poznaliśmy ją jako osobę prawą i wielkiego serca.
W imieniu społeczności sybirackiej składamy hołd, wyrażamy
głęboki żal oraz przekazujemy wyrazy współczucia Rodzinie.
Cześć Jej pamięci!

Zarząd Oddziału Związku Sybiraków
w Jeleniej Górze

Spis treści

Sprawy organizacyjne	3
Pismo Związku Sybiraków ZG do marszałka Senatu RP Bogdana Borusewicza	3
Pismo Związku Sybiraków ZG do posła na Sejm RP Rafała Grupińskiego	4
Pismo (e-mail) Związku Sybiraków ZG do sekretarza stanu w Ministerstwie Finansów Janusza Cichonia	5
Pismo Związku Sybiraków ZG do kierownika UdsKiOR Jana S. Ciechanowskiego ...	6
Pismo kierownika UdsKiOR Jana S. Ciechanowskiego do prezesa ZG Związku Sybiraków i sekretarza generalnego ZG Związku Sybiraków.....	7
Pismo Związku Sybiraków ZG do posła Parlamentu Europejskiego Jacka Saryusza-Wolskiego.....	8
Pismo Związku Sybiraków ZG do sekretarza stanu w Ministerstwie Finansów Janusza Cichonia.....	9
Zebranie Zarządu Głównego Związku Sybiraków	10
Wystąpienie sekretarza generalnego ZG Związku Sybiraków Stanisława Sikorskiego	13
Uroczystości i spotkania	17
Odnaczenia Oddziału w Częstochowie – H. Kurzak	17
Wrzesień w Puławskim Oddziale Związku Sybiraków – H. Skirgajło.....	18
Spotkanie w Zespole Szkół Elektryczno-Mechanicznych w Legnicy – W. Puchała... 20	
Uroczystość wręczenia Złotego Medalu Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej Zespołowi Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Grudziądzu – L. Kozicka	22
Lekcja pt. „Żywa Pamięć Historii” – Koło Żoliborz-Bielany	24
Otwarcie cmentarza nad Jeziorem Wiktorii – D. Sedlak	26
Obchody 150. rocznicy powstania styczniowego w Krośnie – R. Zoła, W. Kuźma ... 30	
Obchody 150. rocznicy powstania styczniowego w Gimnazjum Samorządowym nr 2 im. Polaków Zesłanych na Sybir w Bolesławcu – M. Niemczuk.....	34
Zapomniana rocznica – W. Jabłoński.....	36
73. rocznica pierwszej masowej deportacji Polaków na Sybir w Toruniu – I. Świtła	38
73. rocznica pierwszej masowej deportacji Polaków na Sybir. Obchody w Bydgoszczy – M. Myśliński.....	43
73. rocznica zsyłki Polaków na Syberię – uroczystości w Oshawie (Kanada) – K. Czajowski.....	47
Kombatantkie spotkanie opłatkowe w Białymstoku – H. Dzierma, J. Hryniewicka.....	48
Spotkanie opłatkowe we Wrocławskim Oddziale Związku Sybiraków – W. Kowalczyk.....	49
Spotkanie członków Koła Warszawa-Ochota z okazji świąt Bożego Narodzenia – I. Piotrowski.....	51
Sybiracki opłatek w Nowym Tomysłu – Z. Tomasik.....	52

Spotkanie opłatkowe w Oddziale w Katowicach – S. Kiewro	53
Wigilia sybiraków w Dusznikach-Zdroju – Koło w Dusznikach-Zdroju	55
Opłatek w Bydgoszczy – M. Myśliński	56
Spotkanie świąteczne w Nowym Sączu – R. Sobol	58
Spotkanie opłatkowe sybiraków w Przemyślu – S. Żak	60
Spotkanie opłatkowe w Łodzi – Oddział ZS w Łodzi	61
Opłatek w Oddziale Jarosławskim ZS – Z. Garczyńska	64
Współpraca Związku Sybiraków i I Liceum im. T. Kościuszki w Koninie. Porozumienie o współpracy	67
W naszych Kołach i Oddziałach	70
Tablica pamiątkowa w Ścinawie – Koło w Ścinawie	70
Pisali o nas	71
Dwa pokolenia o zsyłkach – „Nasz Dziennik”	71
Odnaczenia dla tych, którzy przeżyli Sybir – „Dziennik Polski”	73
Odeszli od nas	74

